

Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci
Katedra žurnalistiky

Komparace
časopisů pro děti a mládež vydávaných v letech
1988 a 2008.

Bakalářská diplomová práce

Vlasta Pechová

Vedoucí práce: Mgr. Martin Foret

Olomouc 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila pouze literaturu a prameny uvedené v bibliografii.

Práce má 84 682 znaků (včetně mezer).

V Olomouci dne 10. května 2011

.....

Vlasta Pechová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Martinu Foretovi za odborné vedení a přínosné připomínky.

Abstrakt

Jméno a příjmení: Vlasta Pechová

Název katedry a fakulty: Katedra žurnalistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Název diplomové práce: Komparace časopisů pro děti a mládež vydávaných
v letech 1988 a 2008.

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Martin Foret

Počet znaků: 84 682 (s mezerami)

Počet příloh: 10

Počet titulů použité literatury: 11

Klíčová slova: časopis, děti, mládež, srovnání, proměna, vývoj, reklama, ideologie,

Práce se věnuje srovnání časopisů pro děti a mládež, které vycházely v roce 1988, tedy v době konce komunistické éry a pod stejným názvem vycházejí i v roce 2008. Zaměřuje se na změny, kterými za uplynulých dvacet let časopisy prošly, především v závislosti na změně politického systému. V úvodní části práce je popsán politický kontext a situace časopisů, které v daném období vycházely. V deskriptivní části jsou rozebrány stránky formální a obsahové struktura tří vybraných titulů – Sluníčko, Mateřídouška a ABC. Stěžejním cílem bakalářské práce je zjistit, jakou proměnou tyto časopisy prošly a komparace hlavních rozdílů mezi nimi.

Abstract

Author: Vlasta Pechová

Institution: Department of Journalism, Philosophical Faculty, Palacky University

Name of Thesis: Comparison of the magazines for children and youth in the years 1988 and 2008.

Head of Thesis: Mgr. Martin Foret

Number of Characters: 84 682 (with spaces)

Number of Supplements: 10

Number of book titles used: 11

Key words: magazine, children, youth, advertising, ideology, propaganda

The Bachelor's thesis deals with the comparison of the magazines for children and youth, issued in 1988, so in the period of the end of communist era and which are issued as well as in 2008, having the same title. The thesis focuses on changes undergone by these magazines within twenty years, particularly reflecting the political system changes. The introductory part describes political context and situation of the magazines issued at given period. The formal and content structure of the three selected titles - Sluníčko, Mateřídouška a ABC are analysed in the descriptive part. The fundamental goal of the thesis is to identify, which changes these magazines went through and comparison of the main differences among them.

Obsah

1. Úvod	7
2. Vymezení práce	8
2.1 Použitá metoda práce a vymezení zkoumaného vzorku	8
2.2 Definice a pojmy	9
3. Politický a sociokulturní kontext doby, situace na trhu s časopisy	11
3.1 Politický a sociokulturní kontext roku 1988	11
3.2 Časopisy na trhu v roce 1988	12
3.3 Politický a sociokulturní kontext roku 2008	14
3.4 Časopisy na trhu v roce 2008	15
4. Deskripce časopisů	19
4.1 Časopis Sluníčko	19
4.1.1 Obecný popis	19
4.1.2 Časopis Sluníčko v roce 1988	21
4.1.3 Časopis Sluníčko v roce 2008	23
4.2 Časopis Mateřídouška	26
4.2.1 Obecný popis	26
4.2.2 Časopis Mateřídouška v roce 1988	28
4.2.3 Časopis Mateřídouška v roce 2008	31
4.3 Časopis ABC	34
4.3.1 Obecný popis	34
4.3.2 Časopis ABC v roce 1988	37
4.3.3 Časopis ABC v roce 2008	40
5. Srovnání časopisů	43
5.1 Srovnání časopisu Sluníčko v roce 1988 a 2008	43
5.2 Srovnání časopisu Mateřídouška v roce 1988 a 2008	46
5.3 Srovnání časopisu ABC v roce 1988 a 2008	50
6. Závěr	54
7. Seznam použité literatury a pramenů	56
8. Přílohy	58
8.1 Seznam příloh	58

1. Úvod

Předkládaná bakalářská práce zpracovává téma časopisy pro děti a mládež a jejich srovnání ve dvou letech 1988 a 2008.

Za uplynulé čtvrtstoletí prošel mediální trh v České republice výraznou proměnou. Hlavním důvodem byla změna politického systému. Tato práce se na následujících stranách zabývá tím, zda pronikly změny politické a s nimi i ekonomické na stránky časopisů pro děti a mládež, jak jsou těmito faktory jejich čtenáři ovlivňováni, zda a jak se uplynulá doba a její specifika odrazila na kvalitě obsahu vydávaných časopisů pro děti a mládež.

Před vlastním rozbořem časopisů bude zařazeno vymezení politického a sociokulturního kontextu s důrazem na politickou a hospodářskou situaci. Zasazení do sociokulturního kontextu je velmi důležité pro pochopení nálady dané doby, postavení jedince ve společnosti a tím i lepšímu porozumění obsahu časopisů.

Následovat bude deskripce vybraných titulů, které vycházely shodně v roce 1988, tedy v období konce komunistické éry a pod stejným názvem vychází dodnes, se zaměřením na konkrétní oblasti. Těmi jsou obsahová stránka a její proměna pod vlivem vývoje politické situace v zemi, ekonomické faktory ovlivňující podobu časopisů a vliv nových nových trendů a moderních technologií. Popsány budou hlavní znaky časopisů, zda plní svou vzdělávací a zábavní funkci a také jaké skrývají nástrahy a případné negativní vlivy na čtenáře. Na základě detailnějšího zkoumání výtvarné a hlavně obsahové stránky jednotlivých periodik by tato práce měla dospět k shrnutí a následnému zhodnocení a srovnání úrovně kvality časopisů pro děti a mládež ve dvou zvolených letech.

Závěr práce by měl přinést srovnání časopisů pro děti a mládež vydávaných ve dvou zvolených obdobích, s popisem jejich hlavních charakteristik a rozdílů. Domnívám se, že bude velice zajímavé vidět, jakou proměnou za dobu uplynulých dvaceti let prošly.

2. Vymezení práce

2.1 Použitá metoda práce a vymezení zkoumaného vzorku

Při zpracování předkládané bakalářské práce byla jako základní metoda práce použita deskripce. V další části práce byl proveden rozbor s použitím metody kvantitativní analýzy vybraných zkoumaných časopisů a jednotlivých příspěvků a v následně pak jejich komparace.

K deskripci a následnému zhodnocení obsahu byla vybrána periodika, která splňovala dvě základní podmínky plynoucí z názvu práce a předmětu zkoumání, tedy, že jsou časopisy určené pro dětské čtenáře a vychází nepřetržitě v období minimálně od roku 1988 do 2008 včetně. Tyto limitující podmínky splňovaly ze všech časopisů vycházejících v průběhu uplynulých dvaceti let pouze tři tituly: Sluníčko, Mateřídouška, ABC.

Vybraná periodika, respektive jejich preferované ročníky 1988 a 2008, byla podrobena rozboru se zaměřením na tato kritéria:

- četnost literárních textů – básničky, říkanky, povídky, čtení na pokračování
- hádanky a doplňovačky
- komiksy – obrázkové příběhy
- vzdělávání – poznávání světa a věcí, které nás obklopují
- výtvarná činnost – omalovánky, vystřihovánky, návody na zhotovení různých výrobků
- inzerce – placená reklama
- ideologická propaganda
- zpracování – kvalita tisku, barevnost, grafika

V kapitole 5. Srovnání této práce bude provedeno porovnání zjištěných dat u jednotlivých titulů zaznamenaných z dvou zvolených období. Na základě analýzy bude u časopisů vydávaných v roce 1988 zjištěn výskyt politické ideologie, u časopisů vydávaných v roce 2008 zase četnost výskytu stran obsahujících reklamu. U obou vybraných ročníků všech tří časopisů bude sledováno také množství poezie a prózy, popř. edukativních textů.

2.2 Definice a pojmy

Předkládaná práce se zabývá problematikou časopisů pro děti a mládež. Na začátku je proto důležité definovat, co pojem „časopisy pro děti a mládež“ obsahuje, jaká věková skupina je označována jako děti a jaká jako mládež, a některé další vymezení pojmů, které budou použity v této práci.

Časopisy jsou řazeny do skupiny nazvané periodický tisk. Přesná definice periodického tisku je obsažena v tiskovém zákoně. „*Periodickým tiskem se rozumí noviny a jejich různé modifikace jako deníky, poledníky večerníky, dále časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jedné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce.*“¹ Jednotlivé časopisy se od sebe mohou lišit grafickou úpravou, obsahem, publikem, na které se zaměřují, periodicitou a řadou dalších znaků, jako jsou vydavatelské ekonomické předpoklady. Společná je jim až příliš často závislost na inzerentech.² Z hlediska obsahové struktury se zabývají podrobněji zajímavými tématy a přináší detailnější informace. Další markantní odlišností je grafická úprava a rozměr.

Časopisy lze rozlišovat podle:³

- nákladu – masové, málonákladové
- zaměření na cílové skupiny – dětské, pro mládež atd.
- zájmů – auto-moto, hudba, zahrada apod.
- pohlaví – pro ženy, pro muže
- odbornosti – lékařské aj.
- obsahu a zaměření na segment publika – politické, rodinné, popularizační...

Časopisy určené primárně pro děti a mládež vychází většinou jedenkrát za měsíc (ty jsou označovány jako měsíčníky) nebo dvakrát za měsíc (nazývané čtrnáctideníky).

Děti, pro které jsou časopisy určeny, zahrnují věkovou kategorii od 3 do 6 let, tzv. předškolní děti. Další skupinou jsou děti od 6 do 11 let věku, tzv. mladší školní věk (odpovídá 1. stupni základní školy) a od 11 do 19 let jsou označováni jako pubescenti, tzv. teenageři

---

¹ Zákon č. 46/2000 Sb.

² Kolektiv autorů: 10 let českých médiích, Portál., Praha 2005.

³ OSVALDOVÁ, B. – HALADA, J.: Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace, Libri, Praha 2007.

(z angl. náctiletí)⁴. Z výše uvedeného plyne, že časopis pro děti a mládež je periodicky (jeden až dvakrát měsíčně) vycházející tiskovina určitého formátu a grafické úpravy, která je zaměřena na cílovou skupinu ve věku od cca 3 do 19 let.

---

⁴ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J.: Pedagogicko-psychologické ovlivňování volného času, Portál, Praha 2008, s. 84.

3. Politický a sociokulturní kontext doby, situace na trhu s časopisy

3.1 Politický a sociokulturní kontext roku 1988

V tomto roce hovoříme o Československé socialistické republice. Prezidentem byl Gustáv Husák a od „Vítězného února“, kdy komunisté převzali moc v zemi, uplynulo 40 let. Československo je za pomyslnou železnou oponou, součástí východního bloku, pod kontrolou tehdejšího Sovětského svazu.

Stejně jako v dalších zemích socialistického bloku, i u nás měly zásadní vliv Směrnice pro hospodářský a sociální rozvoj. Ty byly přijímány na sjezdech KSČ a byly podle sovětského modelu návodem pro fungování ve všech odvětvích. Jak se ale postupně ukazovalo, nebyl to šťastný příklad a centrálně naplánované pětileté plány, tzv. pětiletky, nepřinášely kýžené výsledky.

Společnost z větší části rezignovala na změny systému, uzavřela se do sebe, přestala se zajímat o současné politické dění a věnovala se soukromým aktivitám, reprezentovaným zejména chalupařením. Obyvatelé pouze formálně projevovali svou podporu režimu v podobě účasti na různých demonstracích či svojí volební účastí.⁵

Pod tíhou centrálního ekonomického plánování řízeného komunistickou vládou se hroutlí národní hospodářství. Nízká produktivita práce, špatná konkurenceschopnost výrobků a technologická stagnace vedla k prohlubující se zaostalostí za západní Evropou. Silný vliv vládnoucí strany pomalu opadá a nastává uvolnění poměrů ve společnosti. Podle vzoru reforem Sovětského svazu se i u nás začalo stále častěji hovořit o demokratizaci a nutnosti ekonomické přestavby. Probíhající změny odstartoval v březnu 1985 nástup „teprve“ třiapadesátiletého politika Michaila Gorbačova do čela Komunistické strany Sovětského svazu. I když se to zpočátku nezdálo, byl tím zahájen proces, který nakonec vedl k pádu komunistických režimů ve východním bloku. Postupně se změnila zahraniční politika Sovětského svazu nejenom ve vztahu k západním mocnostem, ale hlavně k socialistickým zemím, s nimiž mělo být jednáno ne jako se satelity, ale jako s rovnocennými partnery.⁶

Rok 1988 je rokem předrevolučním, očekávala se změna ve společnosti a hlavně na politické scéně. Část společnosti předpokládala, že osudový „osmičkový“ rok opět výrazně

⁵ STEHLÍK, M., LUKEŠ, M., JUNEK, M. : Naše osmičky, Radioservis, Praha 2008, str. 75.

⁶ STEHLÍK, M., LUKEŠ, M., JUNEK, M. : Naše osmičky, Praha 2008, str. 85.

promluví do československých dějin. Nespokojenost občanů s politickým a ekonomickým vývojem rostla a vzrůstal i odpor proti vládnoucí komunistické straně. V průběhu roku se uskutečnilo několik protivládních demonstrací. Nespokojenost se ozývá také z okolních zemí východního bloku. Pro velké změny jsou ideální podmínky, zhroucení totalitních vlád v Evropě je doslova „na spadnutí“.

3.2 Časopisy na trhu v roce 1988

Prostřednictvím médií si vládnoucí strana udržovala svůj vliv. S jejich pomocí tak komunisté legitimizovali svoje výsadní postavení v socialistické společnosti.

Média jsou v masové kultuře, bez ohledu na její politické uspořádání, zdrojem poznání a zábavy. Ať už sloužila jako nástroj působení jediné vládnoucí strany, ze sociologického hlediska byla a jsou vždy neodmyslitelnou součástí každodenního života.

Stále u nás trvá cenzura, kompetence kontroly byly přeneseny na Federální úřad pro tisk a informace, ten provádí následnou cenzuru. Odpovědnost za obsah listu nese šéfredaktor. V případě prohřešku se konalo tzv. správní řízení, při němž bylo uloženo napomenutí, peněžní pokuta nebo odvolání z funkce.

Na toto období vzpomíná šéfredaktor časopisu ABC Vlastislav Toman takto: „*Museli toho hodně sledovat ve všech novinách, časopisech, rozhlase i televizi, takže obvykle volili metodu čárek, odškrtali materiály označené symbolem výročí (sjezdu ap.), zda se píše o Sovětském svazu, o úspěších budování socialismu a tak podobně. Z toho se pak usuzovalo, jak je redakce angažovaná.*“⁷

Všechny časopisy pro děti a mládež centralizovanou mocí a pod dohledem vládnoucí strany vydávala Ústřední rada nebo Ústřední výbor Pionýrské organizace Socialistického svazu mládeže (PO SSM) sídlící pod jednou střešou. V Domě dětského a mládežnického tisku Socialistického svazu mládeže (SSM) se sešli postupně všichni – Sluníčko, Mateřídouška, Ohníček, Pionýrská stezka, Pionýr, Sedmička pionýrů, VTM (Věda a technika mládeži), Pionýrská štafeta (určeno pro pionýrské vedoucí), Zápisník mladých (určeno pro mládežnické funkcionáře) a ABC mladých techniků a přírodovědců⁸.

Časopisy měly rozdělené čtenáře, jejich oblasti zájmu se většinou nepřekrývaly a proto si vzájemně nekonkurovaly. Pro typologii časopisů existující před rokem 1989 bylo typické,

⁷ TOMAN, V.: Můj život s ABC – ábíčkem, Ostrov, vydání 1., Praha 2005, s. 22.

⁸ TOMAN, V.: Můj život s ABC – ábíčkem, Ostrov, vydání 1., Praha 2005, s. 154.

že pro jednotlivé čtenářské skupiny určené především věkem, popřípadě pohlavím či zájmy byl v nabídce zpravidla jeden titul⁹.

Všechny vydávané dětské časopisy se v té době těšily velké oblibě. Vycházely ve stotisícových nákladech a zájem o ně neopadal. Důvodů bylo hned několik: jedním je výše uvedená skutečnost, že si mezi sebou nekonkurovaly, každá věková skupina tak tíhla k jednomu příslušnému titulu. Dalším důvodem byla jejich obsahová úroveň. Čtenáři v časopise nacházeli uspokojení svých potřeb po věděni, zvědavosti a hravosti. Prostředí socialismu konce osmdesátých let poskytovalo méně prostoru a možností k jiným atraktivnímu trávení volného času, a tak časopis patřil mezi stálé zdroje poznání a zábavy.

Výčet časopisů vydávaných v roce 1988¹⁰

Název časopisu	Vychází od - do	Další názvy
Sluníčko	1967 do současnosti	
Ohníček	1951 do 2001	
Mateřídouška	1945 do současnosti	
Pionýr	1953 do 1990	od r. 1968 Větrník, od r. 1970 opět Pionýr, od r.1990 Filip
Sedmička pionýrů	1968 do 1992	původní název Pionýrské noviny, od r. 1970 Sedmička pionýrů, od r. 1989 Sedmička
Pionýrská stezka	1971 do 1992	od r. 1989 Stezka
ABC mladých techniků a přírodovědců	1956 do současnosti	Od r.1999 ABC časopis generace XXI. století
VTM - věda a technika mládeži	1954 do 1990	původní název Mladý technik, od r. 1991 Věda, technika a my

⁹ Kolektiv autorů: 10 let českých médiích, Portál., Praha 2005.

¹⁰ zdroj: katalog Vědecké knihovny Olomouc

3.3 Politický a sociokulturní kontext roku 2008

Česká Republika v roce 2008 je úplně jinou zemí ve srovnání s rokem 1988, se stále se rozvíjející demokracií a fungujícím tržním hospodářstvím. Obraz země 18 let po tzv. „Sametové revoluci“ je však pro mnohé její obyvatele velkým zklamáním, kdy se nenaplnila očekávání o silném ekonomickém růstu, zvýšení životní úrovně nebo očekávané vyrovnání se zemím západní Evropy, předpovídané začátkem devadesátých let minulého století.

Česká Republika je členem Evropské unie (EU) i NATO (Severoatlantické aliance) a je tedy součástí Evropy bez politických či uměle vybudovaných bariér. Čeští vojáci jsou plně zapojeni do misí NATO a krutou daň v boji s terorismem platí i ČR v podobě úmrtí českého vojáka v Afghánistánu po útoku sebevražedného atentátníka. Celá země diskutuje o umístění amerického radaru tehdy budovaného systému protiraketové obrany USA a obyvatelstvo řeší dilema v podobě schválení pobytu cizí armády na svém území, se kterým má negativní zkušenost z minulosti.

V zemích EU je ČR považována za zemi „euroskeptickou“ také díky názorům prezidenta, kterým byl v roce 2008 opět zvolen Václav Klaus. Dále dochází ke změně systému financování zdravotnictví a lidé si nově platí za návštěvu lékaře či pobyt v nemocnici. V komunálních volbách dochází k porážce pravicové Občanské demokratické straně a moc přebírá Česká strana sociálně demokratická. V tomto roce jsme svědky soudního procesu s Ludmilou Brožovou-Polednovou, prokurátorkou v procesu Milady Horákové. Někdejší dělnická prokurátorka byla v tomto roce odsouzena k šesti letům vězení za podíl na justiční vraždě.

Co se však týče používaných informačních technologií, zejména díky globalizaci a otevřenému trhu, je situace zcela uspokojivá. Praha končí s analogem a definitivně přechází na digitální televizní vysílání a v dalším období ji následují i další města a regiony. Internet je standardním vybavením domácností a dochází k rozmachu komunikace po tzv. sociálních sítích. Zajímavým ukazatelem doby je i sonda do nejhledanějších výrazů na různých internetových vyhledávacích, kde podle serveru IDnes.cz je pořadí následující:

1. mp3, 2. hry, 3. youtube, 4. mapy, 5. práce, 6. Praha, 7. Brno, 8. video, 9. tv

Žebříčku dominuje zábava, tedy stahování hudby, videa či hraní her. Výraz „mapy“ svědčí

o četnosti cestování díky rozmachu letecké dopravy a jejím příznivým cenám. Výraz práce však odráží další realitu doby a tou je rostoucí nezaměstnanost.

3.4 Časopisy na trhu v roce 2008

Po Sametové revoluci v roce 1989 došlo k zásadním změnám v každodenním životě i ve všech hospodářských odvětvích. Přechod na tržní ekonomiku na mediálním poli znamenal další převrat. Druhy časopisů, ale především nabídka v rozhlasu, televizi a na internetu, to všechno se od poloviny osmdesátých let dramaticky rozšířilo a zpestřilo. Typologie časopisů existující před rokem 1989, pro niž bylo typické, že pro jednotlivé čtenářské skupiny určené především věkem, popřípadě pohlavím či zájmy byl v nabídce zpravidla jeden titul, se zcela zásadně proměnila. Mezi určující rysy této proměny patřilo doplnění nabídky o nové tituly, které buď v dosavadní nabídce nebyly zastoupeny jako kategorie (například časopisy zpravodajského typu Týden či časopisy pornografické), nebo měly představovat konkurenci k nabídce stávající. Dále došlo k reformě stávajících titulů, které byly v předlistopadové éře oblíbené (Mladý Svět, ABC), a pokusu o jejich adaptaci na nově vzniklé tržní poměry, v nichž hlavní tón začalo udávat chování velkých vydavatelských domů. Výjimečně se objevil i pokus obnovit titul starší (Junák).¹¹ „Po roce 1989 samozřejmě došlo v ČR k širokému rozvoji trhu a na časopiseckém poli nastal boom s novými tituly. Řada periodik byla obnovena, nebo nově vznikla. Řada tradičních titulů ale také zanikla.“¹²

Transformaci českého mediálního trhu doprovázela postupná privatizace všech tiskovin. Ne všechny se dokázaly přizpůsobit novým, pro ně zcela neznámým tržním podmínkám, a čelit nastupující konkurenci (na začátku 90. let skončila např. Sedmička, Stezka, Filip, Ohníček). Na trh vstoupil zahraniční kapitál a s ním přišly i nové tituly. Expanze zahraničních vydavatelů, kteří na český trh přinesli osvědčené tituly vydávané v zahraničí, ovládly i český mediální trh.¹³

Nově se objevilo velké množství lifestyleových časopisů zaměřených na ženy, muže a dospívající mládež. Počet titulů určených pro děti se oproti roku 1988 několikanásobně zvýšil. Oblast určenou pro děti a mládež téměř ovládlo vydavatelství Egmont ČR spol. s.r.o., významnou roli dále zaujímá Ringier, a.s. a Mladá fronta a.s..

V 90. letech se mediální trh neustále proměňoval, některé tituly zmizely stejně rychle, jako se na trh dostaly. Úspěch importu ověřených modelů zvyšovala i orientace na oblasti, které byly

¹¹ Kolektiv autorů: 10 let českých médiích, Portál., Praha 2005.

¹² Kolektiv autorů: Žurnalistika, Komplexní průvodce praktickou žurnalistikou, Grada publishing, a.s., Praha 2005, s.31.

¹³ Kolektiv autorů: 10 let českých médiích, Portál., Praha 2005.

před rokem 1989 záměrně potlačovány a v nichž byla nabídka regulována a úmyslně poddimenzována.¹⁴ Funguje volný trh, neexistují žádná zásadní omezení, pro vydávání časopisu platí pouze oznamovací povinnost Ministerstvu kultury ČR.

Velké množství vydávaných časopisů nejsou původní, jedná se pouze o české mutace cizojazyčných verzí. Obsahová úroveň se proto značně liší. Obecně je patrný ústup od psaných textů, naopak se zvyšuje počet fotografií, komiksů a fotopříběhů. To je znatelné na klesající jazykové úrovni i výraznému tematickém zúžení obsahů. Vyskytuje se spousta anglicismů, klišé a zjednodušených větných struktur, což má negativní vliv na rozvoj jazyka. Dalším typickým rysem časopisů nové éry je průnik reklamy a inzerce, a to nejen na stánky časopisů, ale i do jeho obsahů (např. v podobě soutěží a reklamních článků).

Velkou změnou oproti situaci před dvaceti lety je bohatá nabídka časopisů pro náctileté dívky. Tento typ genderově profilovaného segmentu v předrevoluční době na našem trhu zcela chyběl.

Hlavním zdrojem financování je inzerce (viz tabulka příjmů z reklamy, příloha č.3). Platí zásady tržní ekonomiky, mají-li časopisy dlouhodobě prosperovat, bez zadavatelů reklamy se neobejdou. Patrná je proto orientace na spotřebitele – čtenáře.

Velkými změnami prošly z dřívějšíka známé tituly pro děti (viz dále kapitola Srovnání). Podoba časopisů odpovídá strategii „titulní strana prodává“. Přední strany doslova září barvami a soupeří o přízeň čtenářů. V boji o zákazníka hrají významnou roli přibalené dárky, tzv. suplementy. S časopisem bývají nejčastěji přibaleny nálepky, drobná bižuterie nebo i CD s pohádkami.

Pozici časopisů zhoršuje stále vzrůstající obliba multimédií. Základních příčin ústupu mladé generace od tištěných médií je několik. Kultura se postupně stává vizuální kulturou, sdělení se předává obrazem. Text se digitalizuje a stěhuje na monitor počítače, především prostřednictvím internetu. Životní styl mládeže prochází změnou i prostřednictvím změny životního pole, obojí se digitalizuje.¹⁵

Celosvětový trend klesajících nákladů tištěných médií se nevyhýbá ani ČR a nad jejich budoucností stále visí otazník.

---

¹⁴Kolektiv autorů:10 let českých médiích, Portál., Praha 2005.

¹⁵ Kolektiv autorů:10 let českých médiích, Portál., Praha 2005.

Výčet časopisů vydávaných v roce 2008

Název časopisu	Vychází od roku, (popř.) ukončení registrace	Vydavatel
Kačer Donald	1996	Egmont ČR, s.r.o.
Tom a Jerry	1996	Egmont ČR, s.r.o.
Barbie	1997	Egmont ČR, s.r.o.
Medvídek Pú	1998	Egmont ČR, s.r.o.
W.I.T.C.H. Čarodějky	2002	Egmont ČR, s.r.o.
Princezna	2004	Egmont ČR, s.r.o.
Zvonilka	2006	Egmont ČR, s.r.o.
Totaly Spies - Špionky	2007	Egmont ČR, s.r.o.
Zvířátka	2007	Egmont ČR, s.r.o.
Hot Wheels	2007	Egmont ČR, s.r.o.
Mašinka Tomáš	2007	Egmont ČR, s.r.o.
Spider-Man	2007	Egmont ČR, s.r.o.
W.I.T.C.H. Styl	2007/2010	Egmont ČR, s.r.o.
Svět na kolech - Auta	2008	Egmont ČR, s.r.o.
Jetix magazín	2008/2009	Egmont ČR, s.r.o.
High School Musical	2008	Egmont ČR, s.r.o.
My Little Pony	2008	Egmont ČR, s.r.o.
Mickey Max	2008	Egmont ČR, s.r.o.
Dáda	1999	Music Model Trust, s.r.o.
Top Dívky	1993	Axel Springer Praha, a.s.
Popcorn	1994	Axel Springer Praha, a.s.
Míša	2002	Výrubek Radim

Výčet časopisů vydávaných v roce 2008 (pokračování)

Název časopisu	Vychází od roku, (popř.) ukončení registrace	Vydavatel
Sluníčko	1970	Mladá fronta, a.s.
Mateřídouška	1970	Mladá fronta, a.s.
Čtyřlístek	1990	Čtyřlístek, spol.s r.o.
Pastelka	1999	Yashica, s.r.o.
Včelička	2005	Atelier Ex Aedifico,s.r.o.
ABC	1956	Ringier, a.s.
Země Pohádek	2005	Země Pohádek, a.s.
Sweet 17	2004/2009	Mediaron, s.r.o.
Skauting	1990	Tiskové a distribuční centrum Junáka
Méd'a Pusík	1993	Pražská Vydavatelská Společnost
Super Dívka	1995	Bauer Media, v.o.s.
Bravo Girl!	1996	Bauer Media, v.o.s.
Bravo	1993	Bauer Media, v.o.s.
Medvídek Pú a jeho báječný svět	2008/2009	Tappa, s.r.o.
Tajemství lidského těla	2005/2009	Tappa, s.r.o.
Moje 1. noviny	2001/2008	M1N, s.r.o.

4. Deskripce časopisů

4.1 Časopis Sluníčko

4.1.1 Obecný popis

Časopis Sluníčko je na trhu už čtyřicet tři let a po Mateřídoušce je tak druhým nejstarším časopisem pro děti. Pod hlavičkou vydavatelství Mladá fronta vychází bez přestávky od roku 1967. U jeho zrodu byl jeho první šéfredaktor, prozaik a autor knih pro děti a mládež Zdeněk Adla. Od té doby se v redakci vystřídal celkem deset šéfredaktorů.¹⁶

Ve svých začátcích byl časopis zaměřen převážně literárně. Měl vysokou estetickou i jazykovou úroveň. Publikované texty byly často využívány jako didaktické pomůcky ve školní výuce. Většinu obsahu tvořily krátké říkanky, hádanky a pohádky. Tyto veršované útvary nezřídka přijímají rytmus i další znaky říkadla, někdy v přímé návaznosti na dětské folklorní říkadlo, respektují smysl dítěte pro řečovou kreativitu, jeho radost z poznávání a tvoření slov, z ovládnutí jazyka jako nástroje myšlení a komunikace. Existuje řada dokladů ukazujících, že tyto veršované útvary, s nimiž se dítě setkává v raném věku, mají značný význam pro jeho celkový mentální rozvoj i pro jeho pozdější čtenářské aktivity.¹⁷

Na jazykovou úroveň časopisu dokazují i autoři, kteří v něm publikovali. Na stránkách Sluníčka se v průběhu sedmdesátých a osmdesátých let minulého století objevovaly verše a prózy Václava Čtvrťka, Františka Halase, Františka Hrubína, Michala Černíka, Josefa Kainara, Jiřího Havla, Markéty Zinnerové, Jiřího Žáčka.¹⁸

Vedle literárních útvarů hrála významnou roli i výtvarná stránka. Poezie i próza byly vždy doplněny velkým množstvím dětských ilustrací. Textová a obrázková část spolu úzce souvisejí. Vzájemně se posilují, umocňují, stávají se určujícími pro oživený kontakt s dílem nebo naopak.¹⁹ Výtvarníci, kteří do Sluníčka přispívali svými obrázky, jsou známí autoři, jejichž tvorba je dětem blízká a znají ji i z knížek nebo animovaných televizních pohádek

---

¹⁶ Internetové stránky Mladá fronta, [online]. [Převzato 3.března 2011]. Dostupné z [www <http://www.mf.cz/pro-media/40-casopis-slunicko-slavi-40-narozeniny>](http://www.mf.cz/pro-media/40-casopis-slunicko-slavi-40-narozeniny).

¹⁷ CHALOUPKA, O.: O literatuře pro děti, Československý spisovatel 1989, s. 56.

¹⁸ Internetové stránky Mladá fronta, [online]. [Převzato 3.března 2011]. Dostupné z [www <http://www.mf.cz/pro-media/40-casopis-slunicko-slavi-40-narozeniny>](http://www.mf.cz/pro-media/40-casopis-slunicko-slavi-40-narozeniny).

¹⁹ URBANOVÁ, S. a kol: Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90.let XX. století, Votobia, Olomouc 2004.

a seriálů. Mezi nejvýznamnější ilustrátory, kteří do Sluníčka přispívali, byli Adolf Born, Zdeněk Miler, Radek Pilař, Ondřej Sekora, Zdeňek Smetana, Marie Tichá nebo Věra Faltová.²⁰ Oblíbeným žánrem, který se vůbec poprvé objevil právě na stránkách Sluníčka a v různých malých obměnách se drží dodnes, je malovaná pohádka. Ucelený didaktický charakter časopisu se udržel až do konce 80. let, v té době byla již značně patrná kompoziční a obsahová monotónnost.²¹

Časopis Sluníčko má za dobu své existence vybudovanou velmi dobrou tradici. Sluníčko je i dnes určeno čtenářům předškolního věku, od čtyř do sedmi let. Časopis využívá přirozené dětské zvědavosti a touhy poznávat nové věci. Jeho moderní podoba přináší celou řadu pohádek, čtení na pokračování, vystřihovánek, doplňovaček a omalovánek. Časopis je plný úkolů a zábavy, děti s ním mohou aktivně pracovat a rozvíjet tak svou fantazii. V tomto věku většina dětí ještě neumí číst, proto se předpokládá, že při práci s časopisem dítě v plnění některých úkolů provází dospělý. Z pedagogického i psychologického hlediska je proto časopis vhodný pro upevňování kontaktu a spolupráce mezi dítětem a rodičem.

Časopis se snaží oslovit dětské čtenáře bez ohledu na pohlaví. V tomto věku děti ještě nemají genderově rozdílné zájmy. K všestrannému rozvoji malých čtenářů se snaží dosáhnout prostřednictvím různých literárních i výtvarných metod a útvarů. Dříve to byly různá říkadla, příběhy na pokračování a pohádky, postupem času se staly velmi oblíbené komiksy. Mezi nejpopulárnější patří Barbánek (napsal Jiří Havel, ilustrovala Věra Faltová, objevuje se od roku 2004). Později ho vystřídal Kocour Vavřinec (napsali Dagmar Lhotová a Zdeněk Slabý, ilustrovala Věra Faltová). Nejdéle vydávaným komiksem ve Sluníčku byl seriál Cour a Courek od Adolfa Borna.²²

*„V polovině 90. let chybí Sluníčku koncepcnost předchozích ročníků. Zvyšuje se podíl didaktických a zábavných příspěvků, kresleného seriálu, skryté a otevřené reklamy. Beletristickou služku charakterizuje zařazování četby na pokračování, která doposud neměla ve Sluníčku adekvátní prostor. Literární úroveň časopisu není vyvážená, přesto si zachovává svou oblibu, čtenáři se nepodbíží“.*²³

---

²⁰ Internetové stránky Mladá fronta, [online]. [Převzato 3.března 2011]. Dostupné z [www](http://www.mf.cz/pro-media/40-casopis-slunicko-slavi-40-narozneniny) <<http://www.mf.cz/pro-media/40-casopis-slunicko-slavi-40-narozneniny>>.

²¹ DOKOUPIL, B.: Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945-2000, Host, Brno 2002.

²² Internetové stránky Mladá fronta, [online]. [Převzato 3.března 2011]. Dostupné z [www](http://www.mf.cz/pro-media/40-casopis-slunicko-slavi-40-narozneniny) <<http://www.mf.cz/pro-media/40-casopis-slunicko-slavi-40-narozneniny>>.

²³ DOKOUPIL, B.: Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945-2000, Host, Brno 2002, s. 226.

V roce 2004 získal časopis Sluníčko třetí místo v soutěži o Nejlepší časopis roku. Soutěž vyhlásila a uspořádala Unie vydavatelů. Hodnotili porotci z řad sdružených vydavatelů unie.

4.1.2 Časopis Sluníčko v roce 1988

<u>Název:</u>	Sluníčko pro nejmenší
<u>Vydavatel:</u>	Česká ústřední rada PO SSM v nakl. Mladá fronta
<u>Počet stran:</u>	32
<u>Charakteristika:</u>	Měsíčník pro nejmenší
<u>Cílová skupina:</u>	Děti předškolního věku
<u>Adresa:</u>	Dům dětského a mládežnického tisku SSM, Radlická 61, Praha
<u>Šéfredaktor:</u>	Jan Krůta
<u>Tisk:</u>	Polygrafia, n.p.
<u>Formát:</u>	225 x 190 mm
<u>Tištěný náklad:</u>	300 000 výtisků ²⁴
<u>Cena:</u>	2 Kčs

V roce 1988 vycházelo Sluníčko jako 21. a 22. ročník. Časopis je určen těm nejmenším dětem a tak je také koncipován. Dominuje mu kresba, velké zřetelné obrázky s tematickou vazbou na krátký text. Výjimkou nejsou strany, kde většinu plochy zaujímají právě ilustrace. V předškolním věku vnímají děti svět hlavně prostřednictvím vizuálního vnímání a nejsou schopny samy číst. Věku čtenářů odpovídá i jednoduchý obsah listu a výběr témat. Didaktické úkoly jsou zaměřené především na rozvoj manuální zručnosti dětí (vystřihování, nalepování).

Většinu textového obsahu tvoří krátká říkadla a jednoduché rýmy. Nejčastěji vycházející z folklorních tradic, přírody a běžných věcí, se kterými se děti setkávají v každodenním životě. Prózu zastupují většinou dva až tři krátké texty (jedna pohádka, seriál o zvířatech).

V březnovém čísle vrcholí 14. ročník soutěž BESIP a České státní spořitelny nazvaná Dobrý chodec, která se na stránkách časopisu objevuje pravidelně (tento ročník začal v září 1987). Soutěžní obrázky a úkoly připravil Miloš Nesvadba.

---

²⁴ informaci poskytla Národní knihovna Praha

V dřívějších vydáních se uprostřed časopisu objevovaly úzké stránky, zhruba poloviční velikosti, se zvlněným okrajem. Na nich byly otištěny texty a noty písní (Zpívání jen tak) nebo obrázky určené k vystřížení a případné archivaci.

Pravidelné rubriky, stálý obsah²⁵

<u>Poezie</u>	- básničky, říkadla, hádanky (Jan Červenka, Michal Černík)
<u>Próza</u>	- psaní na pokračování Co umí..... o zvířatech
<u>Úkoly</u>	- didaktické úkoly, procvičující zručnost a šikovnost dětí
<u>Malovaná pohádka</u>	- typický slohový útvar pro Sluníčko
<u>Dobří chodec</u>	- dopravní soutěž, naučná, zaměřená na bezpečné chování dětí při pohybu na ulici
<u>Malujeme</u>	- obrázky nakreslené čtenáři
<u>Jak se kreslí...</u>	- výuka kresby jednoduchých obrázků na principu folklorní říkanky
<u>Kryšpínovi kamarádi</u>	- seriál, čtení na pokračování, příběhy morčete a dalších zvířátek
<u>Zpívání jen tak</u>	- písničky s notami napsané pro Sluníčko
<u>Dospělým</u>	- pošta Sluníčka, pravidelná rubrika Významné dny měsíce nebo Naše knihovnička
<u>Komiks</u>	- obrázkový seriál, vždy na poslední straně, Štrapeček a Metlička (autor Bronislav Liberda)

Grafická podoba

Časopis je celobarevný, tištěný na měkkém papíru, kvalita obálky se nijak neliší od ostatní stran. Titul časopisu je zpracován velmi jednoduchou grafikou odpovídající možnostem a standardu tehdejší doby. Jediným ozvláštněním je barevná odlišnost písmene N a kresba kosa sedícího na písmeni K. Dominující obrázek na titulní straně je vždy ilustrovaný, bez hlubší tematické návaznosti na obsah uvnitř. Časopis má podtitul „pro nejmenší“.

---

²⁵ zpracováno za základě: Sluníčko, ročník 21, číslo leden – srpen 1988

4.1.3 Časopis Sluníčko v roce 2008

<u>Název:</u>	Sluníčko
<u>Vydavatel:</u>	Mladá fronta, a.s.
<u>Počet stran:</u>	40
<u>Charakteristika:</u>	Měsíčník plný básniček, povídek a pohádek, písniček, kreslených seriálů, her, omalovánek, vystřihovánek a encyklopedických stránek
<u>Cílová skupina:</u>	Děti od 4 do 7 let
<u>Adresa:</u>	Mezi Vodami 1952/9, Praha 4
<u>Šéfredaktor:</u>	Eva Mikšíčková
<u>Tisk:</u>	Europrint, a.s.
<u>Formát:</u>	210 x 250 mm
<u>Tištěný náklad:</u>	100 000 výtisků
<u>Cena:</u>	34 Kč, roční předplatné 374 Kč

Každé číslo Sluníčka má hlavní téma, objevuje se už na titulní straně a provází celý časopis. Vzhledem k věku cílové skupiny jsou témata nejčastěji spojená s poznáváním okolního světa (proměna čtyř ročních období, blížící se prázdniny, Vánoce) nebo výchovné a vzdělávací (recyklace, zdravá výživa a zdravý životní styl).

Na stránkách Sluníčka najdou jeho čtenáři úkoly, které pomáhají procvičovat předškolní znalosti a dovednosti, jako např. rozeznávání barev, přiřazování obrázků odpovídajících situací, práci s tužkou, logické doplňování, vystřihování, procvičování pozornosti formou „najdi 5 rozdílů“ apod.

Pro předškoláky jsou určeny rubriky jako Školička, Veselá písmenka, Počtář Pupík a Učíme se s Lízou. Právě zmíněné postavičky pejsek Pupík a kočička Líza čtenáře provázejí každým číslem časopisu a jsou prezentováni jako maskoti časopisu, kamarádi, kteří je naučí kreslit, psát i počítat. Mají charakter průvodců a jejich úkolem je vtáhnout děti do dění uvnitř listu. Jsou také hlavními aktéry úvodního komiksu „Nazdárek hafánek!“, který v sobě nese ponaučení a vtip. Kromě něj jsou v každém čísle další dva komiksy. Své stálé místo má na stránkách Sluníčka i malované čtení, které se poprvé objevilo právě v tomto časopise. Jde o text prokládaný obrázky, které nahrazují některá slova. Děti při čtení zapojují fantazii a logiku a právě předčtenáři, kterým s četbou textu pomáhají dospělí, se tímto způsobem mohou aktivně zapojit do čtení příběhu.

V časopise jsou i dotazníky a ankety. Zaměřené jsou především na obsah časopisu např. Co vás nejvíc baví, co děláte rádi? Co byste si koupili, kdyby jste měli hodně peněz? Prostřednictvím nich chce redakce zjistit, co čtenáře zajímá a snaží se přizpůsobit obsah listu zájmům dětí.

Průměrně třináct stran v jednom vydání je inzertních. Vyskytují se zde různé formy reklamy. Jednou nich je plošná inzerce, řádně oddělená od redakčního obsahu a označená příslušným kódem. Další prezentovanou formou inzerce jsou vymalovánky, komiksy, soutěže a hry. Místo kódu označujícího placenou reklamu jsou doplněny odkazem na internetové stránky propagovaného výrobku nebo dané společnosti. Že se jedná o propagaci výrobku tak nezkušený čtenář ani nemusí zaznamenat, V tomto věku je dítě snadno ovlivnitelné, ochotně a nekriticky přijímají informace, jejich pravdivost však často ještě nedokáže samo posoudit. Proto jsou malí čtenáři oblíbeným a nutno říci i snadným cílem inzerentů. Počet stran s inzercí zahrnuje i vlastní propagaci (kupon na předplatné, upoutávka na právě vycházející Mateřídoušku nebo příští číslo Sluníčka).

Časopis je v současnosti k dostání i ve verzi s přibaleným CD nebo DVD s pohádkami. Cena za časopis se tím zdvojnásobí (69 Kč).

Pravidelné rubriky, stálý obsah²⁶

<u>Malované čtení</u>	- stále na stránkách Sluníčka přítomný text doplněný obrázky, které nahrazují některá slova
<u>Kouzelný slovník</u>	- doplňování písmen ve slově, edukativní úkoly
<u>Počtář Pupík</u>	- výuka základů matematiky
<u>Školička</u>	- procvičování jemné motoriky zápěstí (příprava na psaní)
<u>Pohádka, příběh</u>	- próza pro děti, převážně od autorky Evy Mikšíčkové
<u>Atlas zvířat</u>	- vystřihovánky a doplňování
<u>Komiks</u>	- nejméně tři v každém čísle (Nazdarek hafánek!, Na hradě Bradě, Alíkovy trampoty)
<u>Anketa</u>	- zjišťující názory dětí
<u>Ahoj za měsíc!</u>	- anonce, tipy na výlet, kresby čtenářů

---

²⁶ zpracováno na základě: Sluníčko, 42. ročník, číslo leden – březen 2008

Grafická podoba

Název Sluníčko je graficky zpracováno tak, aby byl dětem blízký. Poslední samohláska ve slově je ve tvaru slunce a i ostatní předchozí písmena mají odlišný náklon a barvu. Design odpovídá věku čtenářů, jimž je časopis určen. Obálka je z křídového papíru. Titulní strana je ilustrovaná, jeden tematický obrázek napovídá o obsahu a nosném tématu. Typické jsou dva nápisy, jeden pojmenování hlavní myšlenku (př. Hrajeme si na obchod, Hurá na houby!), druhý upozorňuje na obsah (př. vystřihovánky, komiksy). Příležitostně se v některých číslech objevuje karton. Bývá umístěn uprostřed a slouží právě jako zmíněné jako vystřihovánky, plán pro stolní hru nebo pexeso. Na původních redakčních stranách se téměř nevyskytují fotografie. Výjimku tvoří anketa (kreslené postavičky s fotografiemi obličejů dětí) a inzerce.

4.1 Časopis Mateřídouška

4.2.1 Obecný popis

Mateřídouška byla založena po druhé světové válce a za jejím vznikem stál básník a spisovatel František Hrubín. Vychází nepřetržitě od 19. prosince 1945, a je tak nejdéle vydávaným časopisem pro děti. Po celou dobu své existence si ponechala téměř nezměněné logo. To hned na počátku časopisu v roce 1945 vytvořil malíř Josef Lada. Za celou dobu svého působení měla Mateřídouška celkem 15 šéfredaktorů.²⁷

Mateřídouška byla od prvních čísel literární časopis a tuto podobu si udržela i v průběhu střídání různých období svého vývoje. Na první pohled převaha textů odpovídá věku cílové skupiny čtenářů, pravidelně se také objevují povídky a čtení na pokračování. Vysoká slovesná i estetická úroveň časopisu měla velmi dobrý vliv na vývoj jazyka a kultivaci osobnosti dítěte. V mladším školním věku, kde se čtenáři Mateřídoušky nacházejí, se u dětí totiž vyvíjí vkus.²⁸

Poezii i prózu sem psali Jaroslav Seifert, Václav Čtvrtek, František Halas, Vítězslav Hálek či Josef Kainar. V Mateřídoušce objevují také texty Josefa Bruknera, Jiřího Dědečka, Jiřího Žáčka, Jana Vodňanského nebo Magdaleny Propperové. Za zvlášť významnou skutečnost sedmdesátých a osmdesátých let lze považovat právě rozšíření autorské základny české dětské literatury. V poezii zejména sbírky M. Černíka, J. Žáčka, J. Hanzlíka znamenají z tohoto hlediska nápadnou změnu proti předchozímu desetiletí – jsou často hodnoceny jako renesance poezie pro děti vůbec, mj. i proto, že do této literární oblasti přinášejí nové trendy, že nejsou jen prolongováním hrubínovské či florianovské poetiky a nezdědka posunují adresnost poezie pro děti ke střednímu čtenářskému věku.²⁹

Na ilustracích se podíleli slavní ilustrátoři, v počátcích Josef Lada, Ondřej Sekora, později pak Adolf Born nebo Zdeněk Miler.

Především v období normalizace se Mateřídoušce nevyhnul zpolitizovaný obsah a agitační podtext. Tlak vládnoucí strany a snaha o společensky výchovný vliv na čtenáře v už tak mladém věku se projevovaly v podobě textů s pionýrskou a jiskerskou tematikou, opěvováním komunistických vůdců (Lenin, Stalin) nebo v pravidelných rubrikách na zadních stranách připomínkami politických svátků a výročí. Často se objevovaly také překlady ze

²⁷ Internetové stránky Mladá fronta, [online]. [Převzato 13. března 2011]. Dostupné z [www](http://www.mf.cz/pro-media/87-casopis-materidouška-z-vydavatelství-mlada-fronta-slavi-65-narozeniny)

[<http://www.mf.cz/pro-media/87-casopis-materidouška-z-vydavatelství-mlada-fronta-slavi-65-narozeniny >](http://www.mf.cz/pro-media/87-casopis-materidouška-z-vydavatelství-mlada-fronta-slavi-65-narozeniny).

²⁸ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J.: Pedagogicko-psychologické ovlivňování volného času, Portál, Praha 2008, s. 78.

²⁹ Chaloupka, O.: O literatuře pro děti, Československý spisovatel 1989, s. 41.

sovětských dětských časopisů. Počínaje roč. 1948/49 se obsah časopisu výrazně zpolitizoval (monotematická čísla věnovaná únoru 1948, J.V. Stalinovi, K. Gottwaldovi, texty agitačního charakteru, příspěvky dětských dopisovatelů, dobová atmosféra se promítá i do kresleného seriálu O. Sekory, ten byl však v listopadu 1950 stejně nahrazen dopisovou kampaní za volbu hornického povolání).³⁰

Základem obsahu časopisu však byly básničky, pohádky, vždy doplněné dětskými ilustracemi. Nechyběly ale ani dětmi oblíbené komiksy. Asi neznámější kreslený seriál, který na stránkách Mateřídoušky vycházel pravidelně po dobu téměř deseti let (1967 – 1976) byl kocour Vavřinec a příběhy jeho zvířecích kamarádů. Dnes se obrázkový seriál objevuje na stránkách Sluníčka. V 90. letech se znovu objevují kreslené seriály Jiřího Černého, jako například Biblické příběhy (J. Černý, ilustrace Ivana Lomová), Robinson Crusoe (J.Černý, ilustrace Ervín Urban) nebo Dva roky prázdnin (J. Černý, ilustrace Renáta Fučíková). Nově se také setkáváme se jmény autorů, která byla v předešlých letech utajena - Ivan Blatný, Bohumila Grogerová, Josef Hiršar, Jiří Kolář.³¹

Znamé figurky, které se na stránkách Mateřídoušky představily, jako například Ferda Mravenec, Rumcajs nebo také Pipi Dlouhá punčocha či kocour Vavřinec, byly nejprve hrdiny stránek časopisu, pro velkou oblibu se však později dočkaly i filmového zpracování nebo byla vydána knížka. Pravidelně vycházející rubrika Detektivní kancelář komisaře Vrtáčky je u čtenářů natolik populární, že se její hlavní postava stala maskotem časopisu. Komiks má i svou knižní podobu, která se dočkala již tří volných pokračování³².

I přes velkou konkurenci především zahraničních titulů na trhu s dětskými časopisy si Mateřídouška stále udržuje svoje pevné místo. Přízeň jí čtenáři zachovávají už třetí generaci. Na rozdíl od Sluníčka je Mateřídouška určena pro starší děti. Předpokládá se u nich schopnost samostatně číst a pracovat s obsahem časopisu. V tomto věku dítě rádo objevuje. Důležitou roli hrají intelektuální city, jako je zvědavost radost z poznávání a z dobře splněného úkolu. Významnou úlohu proto hraje obsahově bohatá a zajímavá činnost, jíž se dítě věnuje v době mimo vyučování³³.

---

³⁰DOKOUPIL, B.: Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945-2000, Host, Brno 2002, s. 145.

³¹URBANOVÁ, S. a kol: Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90.let XX. století, Votobia, Olomouc 2004, s. 452.

³² Internetové stránky Mladá fronta, [online]. [Převzato 13.března 2011]. Dostupné z [www](http://www.mf.cz/pro-media/87-casopis-materidouška-z-vydavatelství-mlada-fronta-slavi-65-narozeniny) <<http://www.mf.cz/pro-media/87-casopis-materidouška-z-vydavatelství-mlada-fronta-slavi-65-narozeniny>>.

³³HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J.: Pedagogicko-psychologické ovlivňování volného času, Portál, Praha 2008, s. 84.

90. léta 20. století, kdy v čele časopisu působil Josef Brukner a Magdalena Propperová, jsou nesena řadou radikálních změn ve složce výtvarné, tematické i žánrové.³⁴ Transformace je vedena snahou zaplnit „bílá“ místa v literatuře pro děti a odpovědět na skutečné čtenářské zájmy současného dítěte. Renesanci prožívá kreslený seriál, postupně se vynořují i kreslené adaptace světových literárních děl. Nebývalý prostor získává dobrodružná povídka, adaptace pohádkových látek z celého světa.³⁵

Obsah se rozšířil o reportáže ze světa lidí a zvířat a aktuální témata. Časopis *Mateřídouška* je připravován s cílem čtenáře nejen pobavit, ale přinést jim také co nejzajímavější informace z různých oblastí. Texty jsou doplněné spoustou zajímavých ilustrací. Nechybí oblíbené zábavné a didaktické úkoly, které procvičí postřeh, paměť a děti smysluplně zabaví³⁶. Významně se na podobě časopisu podílí reklama. Kromě plošných inzerátů proniká i do obsahu časopisu, objevuje se v soutěžích i zábavných úkolech. Od roku 2002 se uvnitř časopisu pravidelně objevují stánky z kartonu s různými vystřihovánkami, hrami, pexesem a modely.

4.2.2 Časopis *Mateřídouška* v roce 1988

<u>Název:</u>	Mateřídouška
<u>Vydavatel:</u>	Česká ústřední rada Pionýrské organizace SSM v Mladé frontě
<u>Počet stran:</u>	32
<u>Charakteristika:</u>	Literární měsíčník pro nejmenší čtenáře
<u>Cílová skupina:</u>	7 až 12 let, děti mladšího školního věku
<u>Adresa:</u>	Dům dětského a mládežnického tisku SSM, Radlická 61, Praha
<u>Šéfredaktor:</u>	Eliška Knotová
<u>Tisk:</u>	Polygrafia, n.p.
<u>Formát:</u>	225 x 158 mm
<u>Tištěný náklad:</u>	335 000 výtisků ³
<u>Cena:</u>	1,50 Kčs

---

³⁴ URBANOVÁ, S. a kol: Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90.let XX. století, Votobia, Olomouc 2004, s.457

³⁵ DOKOUPIL, B.: Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945-2000, Host, Brno 2002, s.147.

³⁶ Internetové stránky Mladá fronta, [online]. [Převzato 13.března 2011]. Dostupné z [www <http://www.mf.cz/pro-media/87-casopis-materidouška-z-vydavatelství-mlada-fronta-slavi-65-narozneniny >](http://www.mf.cz/pro-media/87-casopis-materidouška-z-vydavatelství-mlada-fronta-slavi-65-narozneniny).

V roce 1988 vycházela Mateřídouška jako 44. a 45. ročník. V podtitulu má „časopis pro nejmenší čtenáře“. Posledním sloven „čtenáře“ se liší od podtitulu paralelně vydávaného časopisu Sluníčko. To napovídá věku cílového publika, u něhož se předpokládá alespoň částečná schopnost číst. Množství textu převažuje nad ilustracemi, v tom je patrný rozdíl od Sluníčka, kde je naopak převaha obrázků, protože je určeno mladším dětem.

Uvnitř časopisu může čtenář najít jednoduché básně doprovázené ilustracemi, střídavě prokládané pohádkami a povídkami rovněž bohatě ilustrovanými. Některé povídky byly vydávány na pokračování, což mělo přitáhnout zájem čtenářů. Objevují se už poměrně delší texty (cca 3 strany včetně ilustrací), což je náročnější na interpretaci a následné porozumění.

Mezi stálé rubriky patří „Moudrá sova se ptá“. Jde o edukativní příspěvky ve všech možných oblastí dětského zájmu. Přináší odpovědi srozumitelnou formou, adekvátní dětem mladšího školního věku. Nechybí samozřejmě ilustrace. Najdou se tu, i když v podstatně menší míře než ve Sluníčku, opět různé hádanky, skrývačky, doplňovačky nebo dopravní a jiné soutěže, ve kterých mohly čtenáři vyhrát drobné ceny. Součástí každého vydání bylo jakési kalendárium s připomenutím významných dnů v daném měsíci, doplněné pozvánkami a oznámeními.

Kontakt se svými čtenáři udržovala redakce i prostřednictvím malé listárny nazvané „Já také rád kreslím a píšu...“, kam mohly děti posílat své obrázky nebo básničky, které samy napsaly. Poslední stránky časopisy byly věnované komiksu.

Pravidelné rubriky, stálý obsah³⁷

<u>Poezie</u>	- básničky a říkanky Josefa Brucknera, Jiřího Havla, Jana Vodňanského, Magdalena Propperová, doplněné ilustracemi Františka Skály a Šarloty Zahrádkové
<u>Próza</u>	- pohádky a povídky, čtení na pokračování od Dagmar Lohotové, Jindřicha Balíka, Jiřího Kafky, seriál Cirkus Legrando od Magdaleny Propperové
<u>Moudrá sova se ptá</u>	- otázky a odpovědi, výklad různých pojmů vysvětlující okolní jevy a věci, které nás obklopují

---

³⁷ zpracováno na základě: Mateřídouška, 44. a 45. ročník, číslo červenec – prosinec 1988

<u>Z chytrých zápisníků</u>	- zajímavé tipy na zábavnou činnost, vyrábění, praktické rady pro děti, jak na to
<u>Mateřídouška</u>	- kalendárium, listárna, poděkování, gratulace a pozvánky
<u>Já také rád kreslím a píšu</u>	- obrázky a básničky malých čtenářů
<u>Povídejte pohádku</u>	- text s několika obrázky, podle nichž mají děti samy pohádku převyprávět
<u>Spořínková soutěž, hádanka</u>	- soutěž o ceny od České státní spořitelny
<u>Komiks</u>	- obrázkový příběh na pokračování, vždy na posledních stranách časopisu (Tři prasátka nebo Klok a Kloček)

Grafická podoba

Celý časopis je celobarevný, tištěný na měkkém papíru. Titulní strana obsahovala jednu ilustraci vztahující se k danému období, kdy časopis vycházel. Jednou to byl strom s opadáním listím³⁸, jindy zase slunce a včely na louce³⁹. Vždy byl obrázek jednoduchý, snadno rozpoznatelný. Jeho myšlenka byla samostatná, neodkazovala na obsah nebo konkrétní strany v čísle.

Nápis Mateřídouška je od svého vzniku časopisu, tak jak jej v roce 1945 nakreslil Josef Lada, nezměněn. Modré písmo zdobené květy a zelenými lístky působí jednoduše a čistě, až naivně. Nese podtitul „časopis pro nejmenší čtenáře“.

---

³⁸ Mateřídouška, 44. ročník listopad 1988

³⁹ Mateřídouška, 45. ročník, červenec 1988

4.2.3 Časopis Mateřídouška v roce 2008

<u>Název:</u>	Mateřídouška
<u>Vydavatel:</u>	Mladá fronta, a.s.
<u>Počet stran:</u>	48
<u>Charakteristika:</u>	Měsíčník pro děti od 8 do 12 let přináší nejrozmanitější informace z různých oborů (kultury, vědy, techniky, přírody), příběhy z celého světa, poučné čtení i zábavné úkoly. Povzbuzuje tvůrčí zájmy dětí.
<u>Cílová skupina:</u>	Děti od 8 do 11 let
<u>Adresa:</u>	Mezi Vodami 1952/9, Praha 4
<u>Šéfredaktor:</u>	Martina Arnoštová
<u>Tisk:</u>	Europrint, a.s.
<u>Formát:</u>	210 x 280 mm
<u>Tištěný náklad:</u>	55 000 výtisků ⁴⁰
<u>Cena:</u>	34 Kč, roční předplatné 374 Kč

V roce 2008 vycházel již 64. ročník. Časopis se na první pohled snaží upoutat zájem čtenáře. K tomu slouží hlavně velké fotografie, grafické obrázky a velká škála použitých barev. Texty jsou většinou krátké, prokládané fotografiemi s popiskou, často zalomené do různých tvarů a působí nepřehledně.

Tematicky je obsah každého čísla soustředěný na jedno vévodící téma. To se pak opakuje v dalších příspěvcích a volně navazuje, popř. rozvíjí. Např. na titulní straně listopadové Mateřídoušky jsou postavičky z nového filmu Dreamworks Madagascar 2. Hlavní postavičky z filmu jsou na stránkách v celého časopisu, „vykukují“ zpoza textů, lemují stranu. Hlavní reportáž je nazvaná Pět tváří Afriky, následují Filutovy hlavolamy situované do prostředí africké džungle, další fotoreportáž Afrika a lví král, čtení Mlsný Kvami (o bílém lvovi) a i v rubrice věnované výuce angličtiny Dobrodružství Emila Holuba navštíví čtenáři Kilimandžáro.

V každém čísle je na začátku obsah, jde o jakýsi editorial. V něm čtenáře oslovuje Ája, kreslená postavička (dále se objevuje i v pravidelné rubrice Ájina nástěnka), průvodkyně časopisem, a seznamuje děti s obsahem časopisu.

---

⁴⁰Zdroj: Eva Mikšíčková, šéfredaktorka časopisu Sluníčko

I přes příliš nestálou koncepci rubrik časopisu se téměř v každém čísle mohou čtenáři dozvědět nové informace a zajímavosti z oblasti zeměpisu. Pravidelně se objevují reportáže o některé z cizích zemí nebo států, dále poznávání přírody a zajímavosti o vesmíru. K výuce angličtiny slouží pravidelný komiks Adventures of Emil the Piegon (Dobrodružství holuba Emila), doplněný soutěží a kvízem.

Následuje mix článků, fotografií s popisky, dále nechybí komiksy, krátké příběhy, soutěže, hry a hlavolamy. Vše bohatě, až nevkusně, doplněno barevnými ilustracemi a grafickými doplňky, kdy obrázky přesahují do krátkých textů a zvyšují tak jejich nepřehlednost. Pravidelně se objevující rubriky vtipy, komiksy, doplňovačky plní čistě zábavní funkci.

V žádném čísle nechybí uprostřed vložený tvrdý papír - vystřihovánky (pexesa, hry, visačky na kliky, tematické výrobky), které rozvíjejí kreativní tvořivost a manuální zručnost dětí.

Významný podíl obsahu časopisu tvoří inzerce.

Komiks je v roce 2008 v Mateřídoušce bohatě zastoupen. V jednom vydání se objevuje 7 různých komiksových příběhů.

Pravidelné rubriky, stálý obsah⁴¹

<u>Obsah</u>	- připomíná více editorial, oslovuje čtenáře, seznamuje s obsahem čísla
<u>Vtipy</u>	- autory jsou čtenáři, kteří zasílají příspěvky do redakce
<u>Vzkazovník</u>	- dotazy čtenářů, listárna, tipy na akce
<u>Reportáž</u>	- zpracovává pro děti zajímavá témata, poučná, geografická, historická
<u>Filutovy hlavolamy</u>	- úkoly a rébusy
<u>Komiks</u>	- až 8 různých v jednom čísle (např. Titeuf, Dinopis, Detektivní škola komisaře Vrt'apky)
<u>Dinoabeceda</u>	- seriál o dinosaurech
<u>Detektivní kancelář komisaře Vrt'apky</u>	- komiksový seriál
<u>Vystřihovánky</u>	- dvoustrana uprostřed

---

⁴¹ zpracováno podle: Mateřídouška, ročník 64, čísla říjen – prosinec 2008

Dobrodružství holuba Emila

- výuka angličtiny, formou komiksu

Ájina nástěnka

- průvodkyně časopisu Ája představuje zábavné úkoly

Mozaika

- zajímavosti, poučné, obrázek s vysvětlením

Vychytávky

- tipy a upoutávky na nové PC hry, hračky

Rozhovor

- rozhovor se zajímavou osobní, dětem známou nebo na známé téma

Soutěže

- soutěže o zajímavé ceny

Reklama

- počet inzertních stran, plošné komerční inzeráty, soutěže, úkoly

Grafická podoba

Titulní název Mateřídouška doznal jen nepatrných změn (viz srovnání loga v příloze č. 4). Naopak celkový dojem první strany je zcela odlišný (viz příloha č. 7). Dominuje centrální obrázek doplnění dalšími čtyřmi až pěti dalšími po stranách, vždy s krátkým titulkem, který odkazuje na více informací uvnitř čísla. Nad logem časopisu je uveden podnázev Časopis pro děti od 7 let, spolu s číselným údajem o měsíci a roku, ve kterém vychází a cenou časopisu. Obálka je z křídového papíru.

Celková podoba stran je velmi různorodá, komplikuje ji použití různých druhů písma a barev, velikostí a barevných rastrů a podbarvení. Vizuálně může na dětského čtenáře působit přitažlivě, mnohdy až agresivně.

4.3 Časopis ABC

4.3.1 Obecný popis

První číslo zábavného a naučného časopisu ABC mladých techniků a přírodovědců vyšlo s datem 22. ledna 1957. Tehdy ještě jako měsíčník s prvním nákladem 50 tisíc výtisků⁴². Stejně jako ostatní časopisy v té době vycházelo ABC pod vydavatelstvím národního podniku Mladá fronta. Časopis navazuje na předchozí mládežnické tituly a „foglarovskou“ tradici – časopis Mladý hlasatel, který vycházel před válkou a následně poválečný časopis Vpřed. Prvním šéfredaktorem byl Jan Čerovský, za dva roky jej ve funkci vystřídal Vlastislav Toman, který vedl časopis 32 let. Po něm se do dnešního dne na pozici šéfredaktora vystřídalo (většinou s periodou ne delší než dva roky) dalších pět osob.

ABC je charakterizován jako populárně-naučný časopis s kvalitním obsahovým i grafickým významem, adresován dětským čtenářům od osmi až devíti do patnácti let. Na jeho stránkách se děti mohou dočíst informace nejen ze světa techniky, ale i zvířat, rostlin a světa okolo nás. Pravidelně se v časopise objevovaly didaktické texty, populárně-vědecké články a minireportáže a tematické rubriky zaměřené na výpočetní techniku (Počítač), dějiny, slavné bitvy, technologii letectví (Letectví a válka), zvláštnosti světa, ve kterém žijeme (Kolem světa, Obrazová škola), křížovky, hry, komiksy (Klubovna). Vnitřní část časopisu byla určena k vystřihování a zakládání, technické a přírodovědné kartičky s obrázky na různá témata (Atlas ABC, Technický atlas ABC). Časopis se prezentuje jako genderově nevyhraněný, před rokem 1989 věnovala redakce děvčatům větší pozornost, i dívčí část publika měla stálé rubriky (např. Babi radí nebo Abeceda šikovných děvčat). Po revoluci obsahová struktura směřuje k preferenci chlapecké části čtenářského publika.

Novinkou, která se v ABC objevila vůbec poprvé, a posléze i charakteristickým rysem časopisu, byly vkládané přílohy, tzv. děčka. Název vznikl nadsázkou odvozením z názvu časopisu ABC (nově D), něco jako D - dárek, doplněk, drobnost⁴³. V ABC se děčka začaly objevovat od roku 1972. Nejčastěji se jednalo o různé papírové modely z tvrdého papíru, ale i nažehlovací obtisky, textilní nášivky, skládací krabičky, přívěšky a odznaky. Dnes jsou tyto suplementy běžnou součástí většiny časopisů, a to nejen pro děti a mládež, ale i dospělé.

Obliba časopisu stále rostla a tištěný náklad dosáhl po deseti letech jeho existence trojnásobku. Od dvanáctého ročníku se zvýšila periodičita a ABC začalo vycházet jako

---

⁴² TOMAN, V.: Můj život s ABC – ábíčkem, Ostrov, Praha 2005, s.118.

⁴³ tamtéž, s. 100.

čtrnáctideník. „*Stali jsme se nejen největším časopisem pro chlapce a děvčata v Československu, ale současně i unikátním periodikem díky výtříhovacím modelům a pomůckám, obrázkovým atlasům a přílohám – děčkům. Nic takového neexistovalo ani v zahraničí,*“⁴⁴ uvedl Vlastislav Toman.

Oproti původním prognózám, které nově vzniklému časopisu nepředpovídaly dlouhé trvání, se redakce ABC se naopak potýkala se stížnostmi čtenářů na jeho nedostatek. Přestože se každým rokem tištěný náklad zvyšoval, nestačilo to pokrýt zájem a uspokojit poptávku. Navíc vedení časopisu naráželo na problém omezení přiděleného množství papíru, který byl nedostatkovou surovinou.

Časopis od svých začátků pořádal srazy čtenářů a měl také rozmanité klubové aktivity. Ačkoli se konaly vždy pod záštitou a ve spolupráci s PO SSM, myšlenkově navazovaly na Foglarovy kluby. Konaly se na různých místech republiky a byly doprovázeny programem se zaměřením na turistiku, přírodu, modelářství, techniku, letectví apod.

Z přispěvatelů, kteří do časopisu psali a někteří z nich píší dodnes, nelze opomenout dlouhodobého šéfredaktora Vlastislava Tomana, Karla Dunda, Rudolfa Baudise, Pavla Toufara nebo tvůrce děček architekta Richarda Vyškovského. V šedesátých letech, kdy jinde nesměl publikovat, se na stránkách ABC objevovaly také příspěvky Jaroslava Foglara. Jeho seriál Kulišáci, který vycházel od ledna 1963 do června 1966 byl druhý Foglarův největší po Rychlých šípech.⁴⁵ Na stránkách ABC mohli čtenáři najít také ilustrace Adolfa Borna nebo kreslíře-humoristy Neprakty (vlastním jménem Jiří Winter).

Významnou roli v ABC hrály komiksy - komunistickým režimem neoblíbené, za produkt kapitalismu považované obrázkové kreslené seriály. V socialistické éře byl komiks považován za buržoazní brak, jeho vydávání bylo různým způsobem pozastavováno, a to pak v etapách částečného uvolnění stupňovalo zájem o jeho četbu (např. Rychlé šípy Jaroslava Foglara aj.)⁴⁶. Komiksovou éru na stránkách ABC zahájili Kulišáci (autor Jaroslav Foglar, ilustrace Jiří Krásl). Po nic následovali Zajatci Thorů (Vlastislav Toman, ilustrace Jan Kristofori), další Tomanovi Strážci, Příhody Malého boha, Příchod bohů, Kruanova dobrodružství, Kruanova cesta, Kruan a bohyně, Kronika Strážců (vše ilustrace František Kobík), Kruan a pozemšťané, Stroj času (Rudolf Baudis / Miloš Hlavsa) a řada dalších. Jen do devadesátých let bylo na stránkách ABC otištěno na šest desítek původních českých

---

⁴⁴ TOMAN, V.: Můj život s ABC – ábičkem, Ostrov., Praha 2005, s. 131.

⁴⁵ tamtéž, s. 49.

⁴⁶ ČENKOVÁ, J. a kolektiv: Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury, Praha, Portál 2006, s. 152.

komiksů.⁴⁷ Svědectvím úspěchu kreslených seriálů na stránkách časopisu jsou četné autorské knihy a několik svazků Velké knihy komiksů ABC.

Samostatně vychází i tematické Speciály ABC a Plánky a návody ABC. V období sedmdesátých let bývaly součástí vydání speciální všívané přílohy nazvané ABC do kapsy.

Vrcholu co se týká tištěného nákladu dosáhl časopis koncem osmdesátých let, kdy v roce 1988 a 1989 dosáhl náklad 310 tisíc výtisků. Přejít na tržní hospodářství časopis sice přežil, provázelo ho ale radikální snížení nákladu a zvyšování ceny.

Velkou změnu ve vývoji časopisu ABC přinesl rok 1994, kdy se vydavatelem stala společnost Ringier ČR a.s.⁴⁸. Proměnila se tvář časopisu, nová grafika i uspořádání stran, objevily se nové rubriky a změnu zaznamenala i obsahová stránka. Od roku 1999 má časopis nový podtitul – časopis generace XXI. století.

ABC má svoje internetové stránky⁴⁹. Tam jeho příznivci najdou většinu příspěvků z tištěné podoby oblíbeného časopisu, tematicky rozdělené články o přírodě, moderní technice, astrologii, sportu včetně komiksů a trojrozměrných skládaček. Navíc jsou tam různé soutěže a online hry.

Časopis ABC je stále velice oblíbený, za dobu svého působení na trhu renomovaný, dlouhodobě jeden z nejznámějších titulů určených pro děti. V letech 2005, 2006 a 2007 získal cenu Časopis roku v kategorii Časopis pro mládež v soutěži, kterou každoročně vyhlašuje Unie vydavatelů ČR.

---

⁴⁷ TOMAN, V.: Můj život s ABC – ábíčkem, Ostrov, Praha 2005, s. 164.

⁴⁸ Internetové stránky Ringier, [online]. [Převzato 23.března 2011]. Dostupné z [www < www.ringieraxelspringer.cz >](http://www.ringieraxelspringer.cz).

⁴⁹ Internetové stránky ABC, [online]. [Převzato 23.března 2011]. Dostupné z [www < www.iabc.cz >](http://www.iabc.cz).

4.3.2 Časopis ABC v roce 1988

<u>Název:</u>	ABC mladých techniků a přírodovědců
<u>Vydavatel:</u>	Ústřední rada Pionýrské organizace SSM v Mladé frontě
<u>Počet stran:</u>	32 + 16 (příloha děčka)
<u>Charakteristika:</u>	Zábavně naučný čtrnáctideník pro chlapce a děvčata
<u>Cílová skupina:</u>	Určeno pro děti a mládež ve věku 9 až 14 let
<u>Adresa:</u>	Dům dětského a mládežnického tisku SSM, Radlická 61, Praha
<u>Šéfredaktor:</u>	Vlastislav Toman
<u>Tisk:</u>	Svoboda, graf. závody, n.p.
<u>Formát:</u>	268 x 205 mm
<u>Tištěný náklad:</u>	310 000 výtisků ⁵⁰
<u>Cena:</u>	3 Kčs

V roce 1988 vycházel 32. a 33. ročník časopisu ABC s podtitulem mladých techniků a přírodovědců. Časopis je určen starším dětem, předpokládá se u nich hlubší zájem o vědu a poznávání přírody. Texty jsou poměrně dlouhé a jsou stylisticky i obsahově náročnější. To kladlo vysoké nároky na členy redakce a autory příspěvků. Bylo nutné složitá témata a náročné otázky vyložit a vysvětlit srozumitelně, přiměřeně věku čtenářů, a pokud možno i poutavou formou. O tom, že se to autorům dařilo, svědčí stotisícové náklady a značná obliba tohoto titulu po dlouhá desetiletí. Obsahová struktura je dobře propracovaná a rozdělená do stálých rubrik. Kromě nich jsou v každém čísle různé povídky a články na zajímavá témata. Tematicky jsou nejvíce zastoupeny naučné články z oblasti přírodovědecké, technické, astrologické a historické.

Pravidelné rubriky, stálý obsah⁵¹

Kdy, kde, co, jak, který, proč? - otázky na nejrůznější témata zkoumající život kolem nás, zajímavosti nebo geografická témata. Vysvětlení pojmů. Vždy doplněno fotografiemi

⁵⁰ TOMAN, V.: Můj život s ABC – abíčkem, Ostrov, Praha 2005,

⁵¹ zpracováno podle: ABC mladých techniků a přírodovědců, 33. ročník, čísla září – listopad 1988

<u>Víte, že</u>	- podrobnější než Kdy, kde, co ..? krátký článek osvětlující nějakou zajímavou skutečností nebo místo, událost. Vztaheno k přírodě, zeměpisu, technice
<u>Pionýrský kompas</u>	- souhrn zpráv a informací z aktuální činnosti pionýrské organizace, součástí je podrubrika Pionýrští dopisovatelé hlásí nebo Výročí příštího měsíce nebo Minireportáž našich dopisovatelů
<u>Kalendář mladého přírodovědce</u>	- články a informace o zajímavostech a přírodních jevech a dějích, které jsou v danou dobu aktuální (stěhování ptáků, pozorování hvězdné oblohy, stopy ve sněhu)
<u>Můj koníček, moje záliba</u>	- rady a tipy, správné postupy, informace o různých hobby, věnováno především zahradnictví, sběratelství, přírodě a problematikám s tím spojeným (škůdci, plísňe, atd.)
<u>Obrázková škola ABC</u>	- součástí děček, určeno pro archivaci, tomu odpovídá i grafická podoba – první strana jako obal, s názvem, hlavní obrázkem a číslem vydání a ročníku, druhá strana obsahuje textové informace
<u>Atlas ABC</u>	- rovněž součástí děček, určeno pro vystřežení a archivaci, osm kartiček, přední strana ilustrace, na zadní straně popisný text, zvířata a rostliny
<u>seriál BESIP</u>	- dopravně vzdělávací článek, prevence nebezpečného chování na silnici
<u>Vystřihovánky</u>	- papírový model, určený k následnému slepení
<u>Redakční oznamovatel</u>	- vzkazovník a inzerce čtenářů
<u>Zadáno pro techniky</u>	- podrobné články o tom, jak co funguje, jak to sestavit apod.
<u>Okénko do světa výpočetní techniky</u>	- každý díl je věnovaný jednomu zařízení, popisuje jak funguje a zabývá se jeho technickými parametry
<u>Abeceda šikovných děvčat</u>	- zadáno pro dívčí část čtenářů, obvyklá témata móda, návody na šití, vaření, výrobu šperků a ozdob, podrubriky Z kotlíku babky kořenářky a Babi radí
<u>Haló, zde redakce</u>	- redakční pošta, upozornění, oznámení, upoutávky na příští čísla, tipy na výlety

Komiks

- v každém čísle dva, zde Lovci zelených pokladů (autor Karel Duda a Helena Kholová, kreslil Luboš Hlavsa) a Kruanova cesta (autor Vlastislav Toman, nakreslil Franišek Kobík)

Grafická podoba

Logo je tvořeno malými psacími písmeny abc bílé barvy, které jsou vloženy v nepravidelných, různě barevných a různě položených čtyřúhelnících. Titulní stranu zabírá velká fotografie, většinou doplněná titulkem, odkazující na hlavní téma uvnitř.

Patrné je velké množství fotografií, na každé straně minimálně jedna, výjimkou nejsou ani strany se čtyřmi fotografiemi⁵². Časopis je celobarevný, přesto jsou některé fotografie, bez ohledu na jejich umístění na jednotlivých stranách, černobílé. Text je zalamován do tří nebo dvou sloupců, umožňuje to snadnější orientaci čtenáře, hlavně přehledně rozdělí strany na několik příspěvků nebo témat. Grafika občas využívá barevných rastrů a odlišné barvy písma (vedle standardní černé ještě červená a modrá).

Uprostřed každého čísla jsou umístěny přílohy, tzv. děčka. Tato část byla z tvrdého papíru. V roce 1988 tvořila děčkovou přílohu Atlas ABC, kartičky tematicky vybírané (např. rostliny, houby, savci, obojživelníci) určené k vystřížení a založení. Přední stranu karty tvoří ilustrovaný obrázek, zadní strana pak obsahuje textové informace o ní. Dále zde byl Technický atlas ABC (věnovaný vojenství, lodím). Hlavně byly tvrdé papíry používány pro předtištěné šablony různých papírových modelů automobilů, letadel, staveb a dalších, kvůli kterým si ABC udrželo přízeň tolika čtenářů po dlouhá léta.

---

⁵² ABC mladých techniků a přírodovědců, ročník 32, vydání číslo 18, str. 14

4.3.3 Časopis ABC v roce 2008

<u>Název:</u>	ABC – časopis generace 21. století
<u>Vydavatel:</u>	Ringier ČR, a.s.
<u>Počet stran:</u>	60
<u>Charakteristika:</u>	Populární čtrnáctideník určený především aktivním dětem, nabízející zajímavé informace ze světa techniky, vědy, přírody, sportu i moderních technologií ⁵³
<u>Cílová skupina:</u>	Děti a mládež ve věku 9 až 14 let
<u>Adresa:</u>	U Průhonu 13, Praha 7
<u>Šéfredaktor:</u>	Miroslava Volfová
<u>Tisk:</u>	Česká Unigrafie a.s., Praha, Ringier Print CZ, a.s. (obálka)
<u>Formát:</u>	285 x 215 mm
<u>Tištěný náklad:</u>	78 803 výtisků, prodaný náklad 50 989 výtisků ⁵⁴
<u>Cena:</u>	43 Kč, předplatné 36 Kč

V roce 2008 vychází jeho 53. ročník s podtitulem časopis generace 21. století. Obsahově je časopis zaměřen na moderní technologie, počítačovou techniku, mobilní telefony, videohry, astronomie, filmy, hudbu a sport.

Texty jsou převážně krátké, vztahující se k obrázku, typický je důraz na vizuální vnímání. Pokud je jednomu tématu věnována dvoustrana a text je delší, většinou není souvislý. Bývá členěn do menších, graficky oddělených úseků

Inzerce tvoří se soustřeďuje na PC hry, hry a zvonění na mobilní telefony, jednotlivé mobilní operátory, trendy sportovního oblečení a vybavení pro sport a na zábavu.

Internetová verze časopisu je na adrese www.iabc.cz. Je přístupná zdarma a nabízí kompletní archiv všech vydaných čísel od roku 1999. Kromě obsahu tištěné verze, a to včetně vystřihovánek a komiksů, je na internetových stránkách navíc například čtenářskou burzu nebo rubriku Vaše tvorba, kde se čtenáři ABC mohou pochlubit svým výtvozem, ať už jsou to kresby, 3D modely, povídky nebo fotografie.

V tomto roce vydává časopis ABC vlastní edici PC her. Pod názvem ABC edice PC her je ke koupi samostatně za cenu 37 Kč nebo spolu s časopisem za 80 Kč.

---

⁵³ <http://www.rinfieraxelspringer.cz/vlanek/44/abc>

⁵⁴ zdroj: ABC ČR – Kancelář ověřování nákladu tisku, data za listopad 2008

Pravidelné rubriky a obsah⁵⁵

<u>Foto čísla</u>	- velká fotografie přes dvě strany zachycující zajímavé, zvláštní jevy, doprovází ji krátký vysvětlující text
<u>Obsah</u>	- přehled obsahu vydání, odkaz a upoutávky na nejzajímavější hlavní články, zjevný důraz na obrázky a vizualizaci
<u>ABC a vy</u>	- pravidelný editorial šéfredaktorky, pošta, dopisy čtenářů, vyhodnocení soutěží z předchozích čísel, dotazy čtenářů
<u>Zoom</u>	- mozaika zajímavostí ze světa vědy, techniky, přírody, vždy foto nebo obrázek s popiskou, výrazná grafika
<u>Téma ABC</u>	- rozsáhlý, většinou třístránkový soubor textů a obrázků, zajímavostí, vztahujících se k jednomu hlavnímu tématu každého čísla, sem je odkaz z titulní strany
<u>Astronomie</u>	- zajímavosti a informace z vesmíru, popis planet, nejmodernější techniky a vývoje výzkumu v této oblasti
<u>Soutěž</u>	- tematicky zaměřená, vědomostní otázky z oblasti historie, přírody, techniky, hudby, nabízí možnost vyhrát drobné ceny, oblíbené, vždy alespoň dvě v každém čísle
<u>Edice PC her ABC</u>	- věnováno počítačové hře, která právě vychází v edici ABC, recenze, popisy, návody
<u>Mobil v kapse</u>	- věnuje se mobilním telefonům, hrám a novinkám z oblasti mobilní komunikace, recenze vybraného nového typu mobilního telefonu
<u>Vystřihovánky</u>	- 3D modely určené k vystřihnutí a slepení, návody na postup
<u>Hardware</u>	- novinky ze světa počítačů
<u>Sound</u>	- novinky ze světa populární hudby, tipy, ankety, dotazy čtenářů
<u>Internet</u>	- tipy a odkazy na užitečné webové stránky, ale i odkazy na hry a zábavu
<u>Seriál</u>	- tematické strany, informace na pokračování, např. v ABC číslo 18 – 23 vycházel šestidílný seriál nazvaný Zbraně ve filmu
<u>Videohry</u>	- novinky a zajímavosti z oblasti populárních videoher, tipy, recenze, upoutávky a odkazy na nové připravované hry

---

⁵⁵ zpracováno podle: ABC časopis generace 21. století, ročník 53, číslo 23 až 28, listopad – prosinec 2008

<u>Rozhovor</u>	- někdy nahrazen rubrikou reportáž, vždy na zajímavé nebo aktuální téma, osobní zkušenost, poutavé podání informací
<u>Redakční servis</u>	- řešení kvízů a křížovek, vyhodnocení soutěží z předchozích čísel
<u>Komiks</u>	- obrázkový seriál, rozsah jedna až dvě strany, dva každém čísle, zde Mourisson a Mars 44
<u>Hřiště</u>	- mozaika hádanek, úkolů, křížovek, bludiště, sudoku
<u>Bazar</u>	- informace a tipy na nové filmy, DVD, novinky v kině
<u>Příště</u>	- upoutávky a avíza na příští vydání

Grafika a podoba

Logo zaznamenalo výrazné změny, písmena abc jsou spána malým tiskacím písmem, zůstala bílá na barevném podkladě tentokrát pravidelných čtyřúhelníků, dva čtverce a uprostřed vyšší obdélník. Na titulu je jeden velký obrázek doplněný hlavním titulkem odkazujícím na článek uvnitř čísla. Titulní strana je graficky zpracovaná, i hlavní obrázek je vesměs dílem grafiky. Nahoře stránky a po stranách jsou odkazy na soutěže a články uvnitř listu. Titulní stránka se svojí grafikou i zpracováním nápadně podobá titulní stránce časopisu Reflex, jehož vydavatelem je rovněž společnost Ringier ČR.

Časopisu dominují obrázky, fotografie a grafiky, které převažují nad textem. Kvalita grafického zpracování a fotografií je velmi dobrá a využívá všechny možnosti moderních technologií. Často se objevují dvoustránkové fotografie. Přes dvě strany bývají i tematické celky, kdy dominující obrázek zabírá obě strany.

5. Srovnání časopisů

5.1. Srovnání časopisu Sluníčko v roce 1988 a 2008

Periodicita vydávání časopisu je stejná, jedná se o měsíčník vycházející dvanáctkrát do roka. Rozdíl je v začátku roku. Zatímco se v roce 1988 vydávání Sluníčka řídilo podle školního roku (tedy první číslo 22. ročníku vyšlo v září 1988), v roce 2008 se jednotlivá čísla ročníku řídila kalendářním rokem (čili první číslo vyšlo v lednu 2008).

Design a grafické zpracování Sluníčka odpovídá věku čtenářů, pro které je časopis určen. Směřuje k přehlednosti, jednoduchosti, s využitím velkých písmen a malé hustotě písma.

I přesto, že je časopis určen nejmladším čtenářům, některé příspěvky vykazují známky politické propagace a skryté náznaky ideologie. Poslední dvoustrana každého výtisku je prostor určený pro „dialog dospělých s redakcí“. Tady se pravidelně objevují zmínky např. o sjezdu SSM, úspěších Sovětského svazu nebo spolupráce mládeže a Komunistické strany.

V roce 2008, po téměř dvaceti letech trvající demokracie, se ideologické prvky ve Sluníčku nevyskytují. Výrazný nárůst však zaznamenala placená inzerce. V číslech v roce 1988 můžeme narazit na reklamu (dá-li se to takto vůbec nazvat) jen velmi zřídka. Např. soutěž Dobrý chodec je organizována Vládním výborem pro bezpečnost silničního provozu ČSR a oddělením zábrany škod České státní pojišťovny. S rozvojem volného trhu se počet stran časopisu postupně zvyšoval, jak rostl zájem o reklamu. V roce 2008 z celkového počtu čtyřiceti stran obsahuje reklamní sdělení průměrně 12 až 13 stran, v každém čísle tak zabírá inzerce a reklama zhruba třetinu obsahu. Nejčastěji propagovanými produkty jsou potravinářské výrobky (tvarohové krémy, nanuky, nápoje), hračky nebo síť restaurací s rychlým občerstvením Mc Donald's. Inzerce nese v mnohých případech prvky redakčních stránek. Děti tak ani nepoznají, že se jedná o reklamu. Inzerenti využívají hlavně různé formy zábavných aktivit: labyrinty (Proplav bludištěm a získej tvaroháčkový poklad!, reklama smetanový krém Tvaroháček, str. 35), číselné spojovačky, omalovánky, výjimkou nejsou ani komiksy (Pribináček na vodě, reklama na smetanový krém Pribináček, sr. 13), kde hlavního hrdinu představuje maskot daného produktu. Často se objevují také soutěže, ve kterých mohou děti jako cenu vyhrát právě propagovaný výrobek (McDonald's, str. 39).⁵⁶

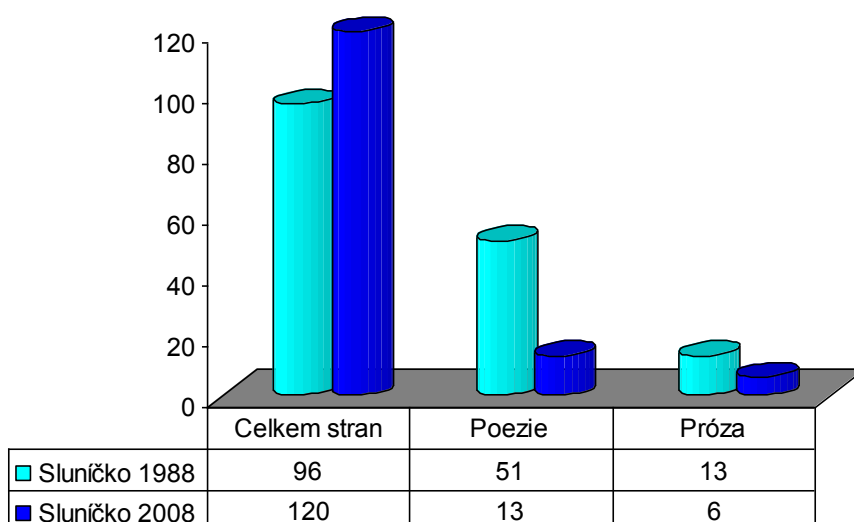
⁵⁶ zpracováno podle časopisu Sluníčko, srpen 2008

Co do obsahu se časopis proměnil výrazně. Přibyly hlavně didaktické úkoly a různé doplňování, které slouží k učení hrou. Je zřejmé, že časopis udržuje užší kontakt se čtenářem, jakoby zde existovala obava, že dítě při prvním náznaku ztráty zájmu a pozornosti opustí časopis a bude se věnovat jiné zábavě. Současné Sluníčko z tohoto pohledu působí jako pracovní sešit. Zjevné jsou rovněž rostoucí nároky na znalosti a dovednosti dnešních dětí. Zatímco děti ve Sluníčku z 80. let malují sluníčko a učí se krátké slovesné říkanky, za dvacet let počítají úrodu na stromech, učí se psací písmena a angličtinu. Sluníčko v roce 1988 obsahuje také didaktické úkoly, vzhledem k nižšímu počtu stran je však jejich počet omezen prostorem. Už také proto, že primárně bylo Sluníčko v osmdesátých letech stále literární časopis. Velký podíl prostoru na jeho stánkách byl proto věnován převážně krátkým veršům a říkadlům. Jejich počet je ve srovnání se Sluníčkem v roce 2008 čtyřnásobný.

Graf č.1

Poezie a próza ve Sluníčku, rok 1988 a 2008

Následující graf znázorňuje množství (počet) příspěvků z oblasti prózy a poezie. V obou ročnících byly zkoumány tři po sobě následující vydání, v případě roku 2008 (Sluníčko leden 2008 – březen 2008) bylo zkoumáno celkem 120 stran, v případě roku 1988 za stejně dlouhé období vydání (Sluníčko leden 1988 – březen 1988) bylo hodnoceno 96 stran.

Další významnou změnou je komiks. Jeho četnost se po dvacetileté proměně časopisu zvýšila z jednoho na tři, někdy i čtyři. V roce 1988 patřila komiksu zadní strana (Střapeček a Metlička, autor Bronislav Liberda). V roce 2008 jsou v každém čísle obsaženy čtyři komiksy: Barbánek (autorka Eva Mikšičková, ilustrace Jiří Havel), Nazdárek hafánek! (Eva Mikšičková, Vendula Hegerová), Alíkovy trampoty (Jiří Žáček, ilustrace VHRSTI), Na hradě

bradě (Klára a Jan Smolíkovi). Další komiks byl v některých číslech v rámci reklamy, např. kocourek Pribináček.

Ačkoli se časopis Sluníčko může pyšnit dlouholetou tradicí, současná vydání nemají s těmi prvními mnoho společného. Dnešní podoba Sluníčka je přizpůsobena moderní době, požadavkům čtenářů a jejich za tak dlouhou dobu už odlišným zájmům. Důležitou roli zde hrají také vzrůstající nároky společnosti na znalosti a vědomosti a především snaha začít se vzděláváním dětí co nejdříve. Zvyšující se nároky na dovednosti dětí, to lze pozorovat např. na větším množství úkolů podporující rozvoj např. analytického myšlení nebo stránky věnované výuce angličtiny (Sunny speaks English). Ve svých počátcích bylo Sluníčko literárně zaměřené, v současné době převažují vzdělávací aktivity. Zatímco staré Sluníčko svými pohádkami a říkankami pohládilo po duši, současné nové Sluníčko více děti zabaví a zaměstná. Vlastnost, která je oběma obdobím společná, je poučnost. Sluníčko bylo, je a snad i zůstane časopisem, který má děti zaujmout, pobavit a naučit.

5.2 Srovnání časopisu Mateřídouška v roce 1988 a 2008

Podoba časopisu Mateřídouška je zcela odlišná od té, kterou znaly její čtenáři před dvaceti nebo i více lety. Časopis se mění stejně tak, jak se mění jeho čtenáři⁵⁷. Jedině tak mohl vydržet na trhu nyní už sedmé desetiletí.

Periodicita se nezměnila, stále vychází jednou za měsíc. Stejně jako u Sluníčka (důvodem je shodný vydavatel, postupy se tudíž nelišily) vycházela Mateřídouška od září do září, zatímco v roce 2008 se ročník shodoval s kalendářní rokem.

Čtenáři v 21. století drží v ruce zcela odlišný časopis co se týče grafiky, designu a hlavně celkové koncepce časopisu. Titulní strana prošla zásadními změnami. Už není tvořena jedním centrálním obrázkem, ale hned několika navzájem se prolínajícími. Grafika se neomezuje pouze na ilustrace, ale často používá i fotografie. Podél levého okraje titulní strany jsou umístěny obrazové upoutávky na obsah, většinou jsou doplněny titulky. Časopis se liší i svými rozměry, v současnosti je o 6 cm větší co do šířky i délky. Přestože se titulní strana proměnila k nepoznání a její celkový dojem působí zmateně až „přepřácaně“, logo se od osmdesátých (stejně tak ani od padesátých) let téměř nezměnilo (viz. příloha č. 4).

V roce 2008 se ve středu časopisu pravidelně objevují strany z tvrdého kartonu, které jsou využívány k výtvarným a kreativním aktivitám. Často se objevují vystřihovánky, pexeso s obrázky na různá témata nebo šablony pro výrobu různých papírových předmětů.

Obsahová stránka doznala stejně podstatných změn, jako ta grafická. V současné době zbylo velmi málo z původní koncepce literárního časopisu pro děti. Redakce předkládá čtenářům pestrou mozaiku zábavy a informací směřujících k mnoha oblastem dětského zájmu a mapuje celou řadu oborů lidské činnosti, beletristické příspěvky však téměř absentují⁵⁸.

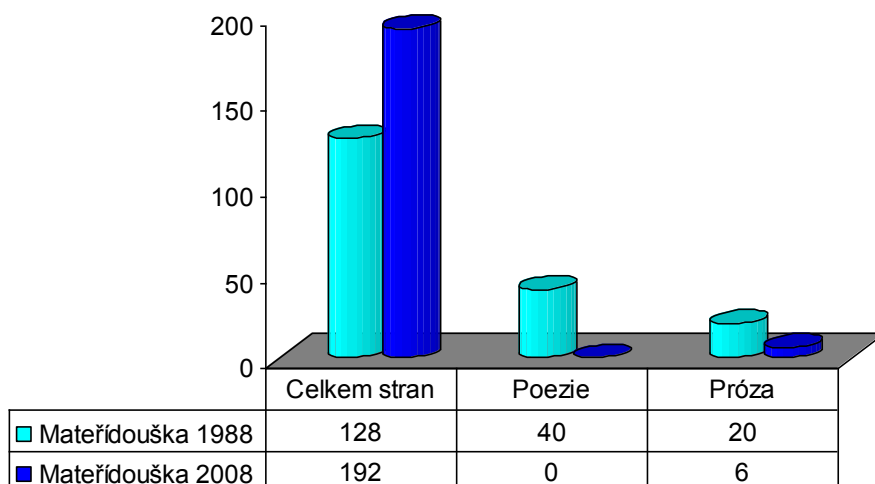
⁵⁷ Internetové stránky Mladá Fronta, [online]. [Převzato 23.března 2011]. Dostupné z [www <http://www.mf.cz/pro-media/40-casopis-slunicko-slavi-40-narozneniny>](http://www.mf.cz/pro-media/40-casopis-slunicko-slavi-40-narozneniny).

⁵⁸ DOKOUPIL, B.: Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945-2000, Host, Brno 2002.

Graf č. 2

Poezie a próza v Mateřídoušce, rok 1988 a 2008

Následující graf znázorňuje množství (počet) příspěvků z oblasti prózy a poezie. V obou ročnících byly zkoumány 4 vydání, v případě roku 2008 (Mateřídouška srpen 2008 – listopad 2008) bylo zkoumáno celkem 192 stran, v případě roku 1988 za stejně dlouhé období (Mateřídouška září 1988 – prosinec 1988) bylo hodnoceno 128 stran.

V roce 2008 Mateřídoušce dominuje reportáž a komiks. Reportáže jsou věnovány geografickým, vědním a společenským a zoologickým tématům, většinou na sebe navazují v rozvíjí hlavní téma čísla. Reportáže se dříve v časopise neobjevovaly vůbec. Komiks (Klok a Kloček, autor Jaroslav Boček, nakreslil Jaroslav Malák) byl pouze jeden v každém čísle, a to vždy na posledních dvou stránkách. Počet komiksů se proti roku 1988 radikálně zvýšil na sedm: Garfield (autor Jim Davis), Titeuf (ZEP, Glenat Edition), Dinopis (autor Zdeňka Študlarová), Detektivní škola komisaře Vrtáčky (autor Tomáš Etrych, ilustrace Petr Morkens), The Adventures of Emil the Pigeon (The Bell School), Meluzína (Clarke, Gilson), Drama v oblacích (Klára a Jan Smolíkov).⁵⁹

Od devadesátých let se na podobě časopisu výrazně podepsala reklama. V každém vydání je několik celostránkových inzerátů. Z celkového počtu 48 stran tvoří 14 až 15 z nich inzerce. Reklama proniká také do redakčních obsahů. V Mateřídoušce číslo 11/2008 byl například hlavním tématem nový animovaný film Madagaskar 2 z produkce Dreamworks, který v inkriminovanou dobu přicházel do českých kin. Zmínka o příběhu nebo obrázky postaviček jeho hlavních hrdinů jsou na 14 stranách z celkových 48. Pouze pět z nich je ale

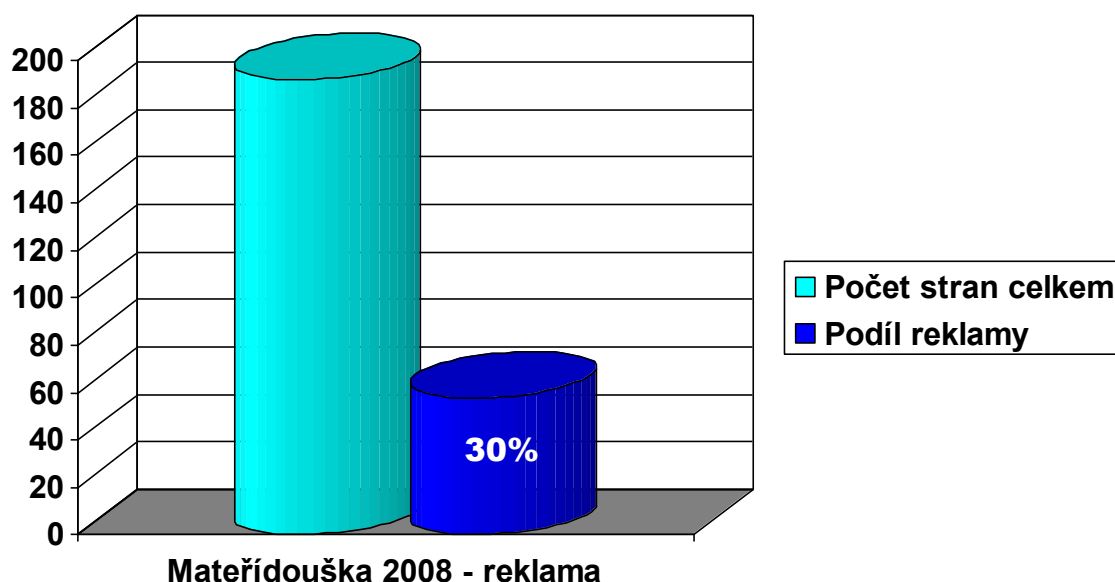
⁵⁹ zpracováno podle: Mateřídouška ročník 64, listopad 2008

označeno jako inzerce (je přiřazen kód inzerátu, např. INZERCE 000187). Zbývajících devět stran má převážně redakční obsah, upoutávka na obsah čísla, reportáž o Africe, testy, kvízy a soutěže. Na některých stranách se postavička objevuje bez jakékoli souvislosti s obsahem strany (př. na str. 32v rubrice Mozaika věnované astrologii je obrázek postavičky krále Juliána).

Graf č.3

Reklama v Mateřídoušce v roce 2008

Ve čtyřech po sobě následujících vydáních (Mateřídouška srpen 2008 – listopad 2008) bylo zaznamenáno 58 stran s výskytem inzerce. Při počtu stran jednoho vydání 48 bylo zkoumáno celkem 192 stran. Průměrně je tedy reklama přítomná na 14.5 stany na jedno vydání, což činí podíl 30 % obsahu.

V roce 1988 se na stránkách Mateřídoušky objevila reklama nebo prezentace pouze sporadicky, např. v podobě pravidelné Spořínkovy soutěže sponzorované Českou státní spořitelnou.

Mateřídouška v roce 1988 vykazovala jisté známky politizace. Ústřední rada Pionýrské organizace Socialistického svazu mládeže na její stránky prosazovala své zájmy prostřednictvím zejména pravidelné rubriky Mateřídouška (se ptá, radí, listuje v kalendáři, informuje), kde byly pravidelně připomínány státní svátky a politická výročí ČSSR

a spřátelených zemí. Děti byly už od raného školního věku automaticky zařazovány do pionýrských skupin, což braly jako přirozenou součást školních a mimoškolních aktivit.

Mateřídouška číslo 3, která vyšla v listopadu 1988, na straně 24 v rubrice Mateřídouška ...se ptá, uvádí: „*Už jste si zvykli ve škole? Už víte, s kým budete ve hvězdičce jisker? Myslíte na pionýrský festival? Jak pomáháte pionýrům při shromažďování materiálů do kronik 40, výročí Pionýrské organizace?*“ V každém čísle ze zkoumaného vzorku je v této rubrice také připomínka blížícího se 40. výročí založení Pionýrské organizace. Z celkového počtu 32 stran byly zaznamenány průměrně dvě strany s výskytem propagandy a politizovaných obsahů.

Mateřídouška je ze všech časopisů pro děti na trhu nejdéle. Za dlouhá léta své existence se zcela změnila, přesto si stále zachovává své příznivce. Svým čtenářům nabízí to, co od ní očekávají, v každé éře své existence. Ze svého původního literárního konceptu upustila. Pokud by se tak nestalo, v současném mediálním trhu by u dětských čtenářů neměla šanci na úspěch. Dnešní její podoba reflektuje požadavky a zájmy dětí 21. století. Stejně jako u Sluníčka je zjevná vzrůstající náročnost a požadavky na současné děti, což plyne z celkové proměny konceptu.

5.3 Srovnání časopisu ABC v roce 1988 a 2008

Za 20 let, které uplynuly mezi dvěma lety zkoumaných vydání, zaznamenal časopis výrazné změny. Ve srovnání s ostatními sledovanými tituly (Sluníčko, Mateřídouška) asi nejmarkantnější, a to hned z několika důvodů. Jedním z nich je skutečnost, že je ABC určeno starším čtenářům, jejich oblast zájmu a zálib se proto změnila mnohem výrazněji, než u malých dětí, kterým jsou určeny zbývající popisované tituly v předešlých kapitolách. Dalším důvodem je značně odlišná grafika a celkový design časopisu, který obsahovou proměnu na první pohled ještě více umocňuje. Časopis se značně bulvarizoval.

V roce 1988 vedl časopis už téměř třicet let Vlastislav Toman a náklad přes 300 tisíc výtisků od té doby doposud nebyl překonán. Pouhou jednu pětinu dosahuje prodej časopisu v roce 2008. Způsob číslování ročníků se v jednotlivých letech lišil podle toho, zda byl za začátek ročníku považován školní rok (v roce 1988) nebo kalendářní rok (v roce 2008). Periodicita se ve sledovaných letech nezměnila, časopis zůstal čtrnáctideníkem. Změnil se podtitul časopisu, z původního „časopis mladých techniků a přírodovědců“ na současné znění „časopis generace 21. století“. Stejně tak se změnilo i logo (viz příloha č. 6). Časopis před Sametovou revolucí vydávala Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže v Mladé frontě, za dvacet let později vychází ve vydavatelství Ringier ČR, a.s.. To se jednoznačně projevilo na grafické podobě i komercializaci obsahu časopisu. Vydavatelství Ringier totiž vedle ABC vydává také v České republice nejčtenější bulvární deník Blesk, Aha! nebo týdeník Reflex.⁶⁰

Stejně jako jeho předchůdce dává i dnešní ABC tipy, jak trávit volný čas. V době, kdy je časopis závislý na financích z inzerce, pravidelně a ve velké míře se objevuje reklama a propagace konkrétních výrobků a spotřebního zboží, tipů a značek oděvů, mobilních telefonů, počítačů nebo sportů a potřebného sportovního vybavení. To na čtenáře působí a nepřímo ho to ovlivňuje ve výběru, preferencích a jeho názorech. Inzerované produkty jsou spojovány s přívlastky „in“ a „cool“ (pochází z angličtiny, ve významu skvělý, moderní, tzv. v kurzu) a jejich vlastnictví a užívání je považováno za nutný krok k dosažení společenského uznání mezi vrstevníky. Inzerce bývá celostránková i dvoustránková, využívá však i menších formátů a bývá včleněna mezi redakční texty a tematicky navazuje na jednotlivé rubriky.

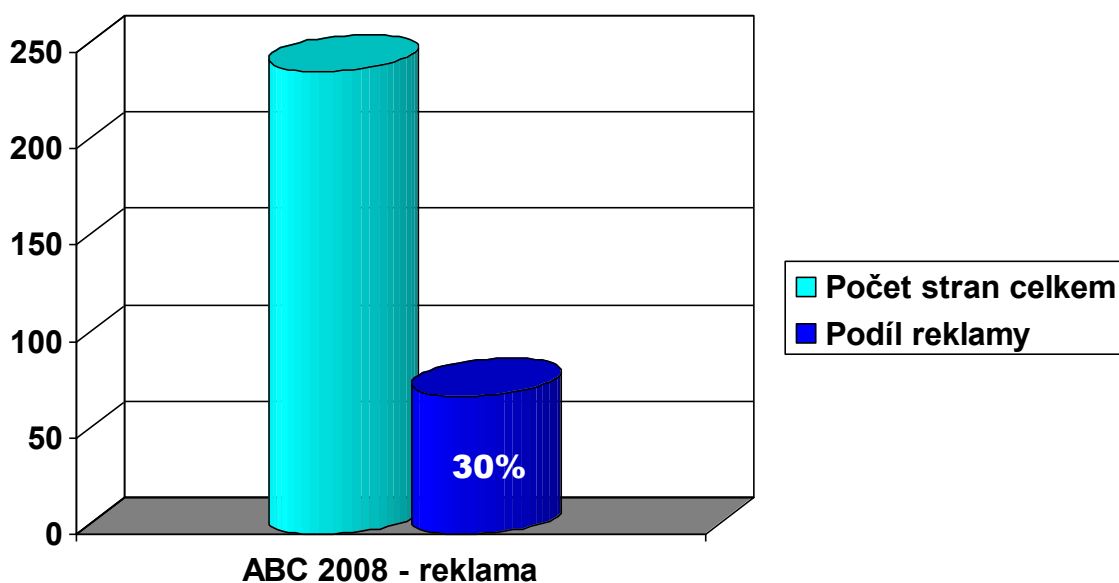
---

⁶⁰ Internetové stránky Ringier, [online]. [Převzato 23.března 2011]. Dostupné z [www < http://www.ringieraxelspringer.cz/kategorie/1122/tituly >](http://www.ringieraxelspringer.cz/kategorie/1122/tituly).

Graf č.4

Reklama v ABC v roce 2008

Ve čtyřech po sobě následujících vydáních (ABC listopad 2008 – prosinec 2008) bylo zaznamenáno 72 stran s výskytem reklamy. Při počtu stran jednoho vydání 60 bylo zkoumáno celkem 240 stran. Průměrně je tedy reklama přítomná na 18 stranách na jedno vydání, což činí podíl 30 % obsahu.

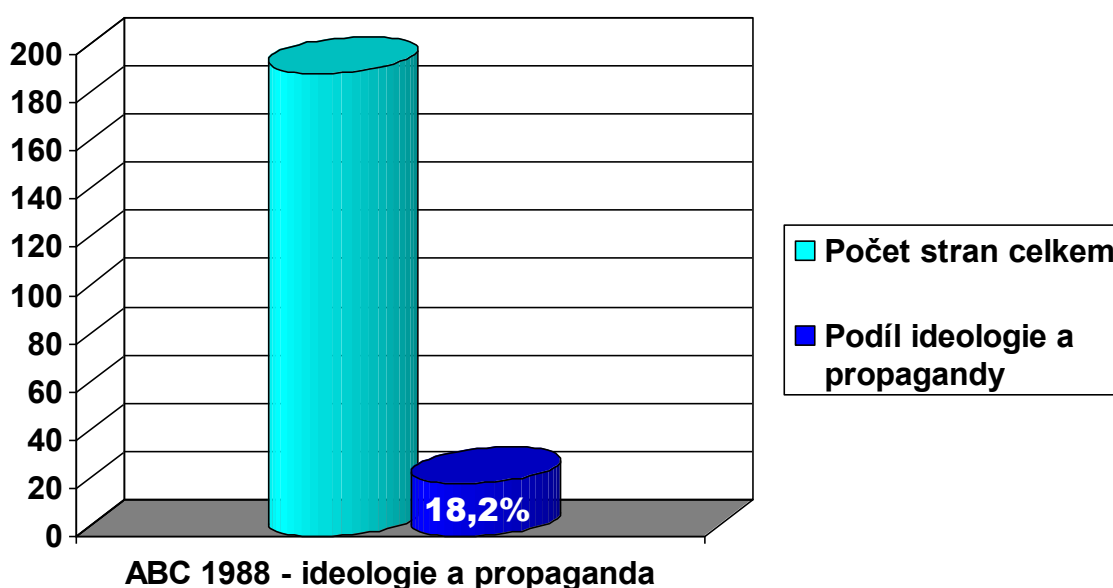

V dřívějších letech se zase objevovaly ve srovnání s ostatními popisovanými časopisy i četnější známky ideologické propagandy a komunismu. V rubrice Pionýrský kompas byly pravidelně reportáže z různých pionýrských akcí a na doprovodných fotografiích byli zachyceni pionýři v krojích a pionýrští dopisovatelé hlásili novinky a úspěchy ze svých oblastních organizací. Nejčastěji se známky politického vlivu projevují v propagaci úspěchů Sovětského svazu na technologickém a výzkumném poli, v jeho přírodních krásách a kulturním bohatství. V pátém vydání 33. ročníku, které vyšlo 11. listopadu 1988, byla celá rubrika Kdy, kde, co, jak, který, proč? věnovaná pouze Sovětskému svazu. Čtenáři se zde např. mohli dozvědět, kudy vede první moskevská naučná stezka něco co ještě nevědí o Leningradu. Ve vybraném vzorku zkoumaných časopisů byl ale výskyt vlivu ideologie zaznamenán pouze v jednotlivých příspěvcích, nejednalo se o tematicky zaměřené celé vydání. Většina obsahu časopisu tak byla zaměřená na svoji primární edukativní funkci.

Graf č.5

Výskyt ideologie a propagandy v ABC v roce 1988

Ve čtyřech po sobě následujících vydáních (ABC mladých techniků a přírodovědců listopad 1988 – prosinec 1988) bylo zaznamenáno 35 stran s výskytem ideologie. Tím jsou myšleny obsahově zabarvené texty se zmínkami o pionýru, Sovětském svazu, budovatelských tématech a výskytem podobných slov a slovních spojení. Při počtu stran jednoho vydání 48 bylo zkoumáno celkem 192 stran. Průměrně je tedy propaganda přítomná na 5,5 strany na jedno vydání, což činí podíl 18,2% obsahu.

Na stránkách ABC v roce 2008 dominuje reportáž a krátké články. Jejich počet je oproti roku 1988 vyšší, je to ale z důvodu kvantifikace jednotlivých příspěvků, což nezahrnuje délku článků, tedy i celkový poměr zastoupení textu v časopise. Reálné zastoupení textu v ABC je naopak proti roku 1988 nižší, navíc nemají takovou edukativní hodnotu a zaměřují se převážně na zajímavá a moderní témata (film, hudba, sport).

Existuje celá řada časopisů určených pro děti a mládež, které rozvoji čtenářství nijak nenapomáhají a připravují budoucí čtenáře Blesku, Spy a jiných absurdních periodik. Vydavatelé a přispěvatelé nepočítají se čtenářem (počítají s nečtenářem). Vsměš jsou tam publikovány texty na jedno nadechnutí (polknutí), tedy tzv. klipového typu. Programově se

*počítá s tékavostí a netrpělivostí čtenáře a přirozeně se tyto vlastnosti takto pravidelně konzumovanou nabídkou prohlubují. Takže vlastně začarovaný kruh.*⁶¹

Poezie ani pohádky se nevyskytovaly ani v jednom ze sledovaných vydání. V roce 1988 byly součástí obsahu ABC povídky, v roce 2008 už se ale neobjevují. Počet zastoupení komiksů se nezměnil, i když v nových číslech chybí kontinuálnost a dobrodružství publikovaných příspěvků. V roce 2008 vychází jako ABC Speciál Kultovní komiksy z ABC. Znovu se tak po letech čtenářům (i když v tuto dobu již další generace) představují Příhody Malého boha, Příchod bohů, Kruanova dobrodružství nebo Vzpoura mozků. I vystřihovánky jsou nadále součástí každého vydání, jejich počet se sice snížil o polovinu, jejich náročnost i zaměření ale zůstává stejné a odpovídá věkové kategorii čtenářů. Vzhledem k zaměření časopisu a jeho fokusu na náročnější a složitější témata, není na jeho stránkách dáván takový prostor hádankám a doplňovačkám (přestože se jejich počet za uplynulých dvacet let zdvojnásobil), jako u jiných časopisů pro mladší děti. Naopak mnohem víc se mohou mladí čtenáři zapojit do soutěží, hlasování a anket, které zjišťují názory. K soutěžení je motivují zajímavé a hodnotné ceny věnované sponzory (jízdni kolo, fotoaparát, sportovní vybavení).

Dlouholetý šéfredaktor ABC ve své vzpomínkové knize napsal: „*Ábíčko dnešních dnů opravdu není, a ani nemůže být tím, jakým bylo za doby mého působení. Kolem dnešní generace XXI. století je mnoho nových podnětů, možností a lákadel, ale i problémů, které jsme my neměli a ani nemohli znát. Časopis na ně musí reagovat, jde jen o to jak. Ale základní poslání tohoto časopisu, které jsme svého času vtělili do našeho hesla se nezměnilo : Dívej se, čti, dělej!*“⁶²

---

⁶¹ VACEK, P., Psychologický pohled na čtenářství, ve sborníku Zlatý máj, O dětské literatuře, Česká sekce IBBY 2000, str. 24.

⁶² TOMAN, V.: Můj život s ABC – abíčkem, Ostrov, vydání 1., Praha 2005, s. 198.

6. Závěr

V úvodu předkládané práce byl vytýčen cíl deskripce a komparace formální a obsahové stránky časopisů pro děti a mládež v období komunistické éry a jejich proměny dvacet let poté. Mezi srovnávanými obdobími došlo k převratným politickým změnám, změnily se sociální podmínky a do jisté míry i kultura společnosti. Proto základním očekávaným rozdílem mezi dvěma srovnávanými ročníky byla přítomnost komunistické propagandy a ideologie v osmdesátých letech minulého století a výskyt reklamy na stránkách stejnojmenných titulů vydávaných po dvaceti letech. Na základě provedeného rozboru vybraných časopisů Sluníčko, Mateřídouška a ABC bylo zjištěno, že se předpoklad naplnil.

Časopisy vydávané před listopadem 1989 obsahují známky tehdejší socialistické ideologie. V blíže zkoumaných časopisech Sluníčko a Mateřídouška se však příspěvky obsahující propagandistická témata objevují pouze minimálně. Obsah časopisů odpovídá nízkému věku čtenářů a základní funkci časopisu rozvíjet jazykovou stránku, obrazotvornost a fantazii dětí. V časopise ABC už byl zjištěný poměr výskytu témat spojených s propagandou a vlivem vládnoucí komunistické strany vyšší. Důvodem může být i vyšší věk čtenářů, kterým je časopis určen, a který tehdejší vydavatel časopisů pro děti a mládež Pionýrská organizace SSM patrně vyhodnotil jako dostatečný k pochopení prezentovaných témat. Nutno dodat, že i když byl zaznamenán jistý počet příspěvků dotčených ideologickou tematikou, zbytek obsahu časopisů zůstal politicky nedotčený a publikované příspěvky měly dobrou literární i obsahovou úroveň.

V roce 2008 jsou média bez známek politizace, zato pod velkým vlivem reklamy a inzerce. Z hlediska finanční závislosti a tím i vlivu na vlastní existenci média v prostředí tržní ekonomiky, je přítomnost reklamy pochopitelná. Přesto jsou výsledky zkoumání přítomnosti reklamy na stránkách časopisů podle počátečních očekávání několikanásobně vyšší. Reklama ve Sluníčku a Mateřídoušce tvoří až třetinu obsahu časopisu, jak plyne z grafů uvedených v kapitole 5. V případě ABC je situace podobná. Ačkoli je v 21. století reklama běžnou součástí života, tedy i nedílnou součástí časopisů, záludnost její přítomnosti je především v tom, že není zřetelně oddělena od ostatního redakčního obsahu, což dokazují konkrétní doložené případy (str. 47 této práce). Způsob úmyslného začleňování reklamních sdělení do redakčních stran považuje autorka práce za nebezpečné zejména ve Sluníčku a v Mateřídoušce. Tyto časopisy jsou určeny mladším dětem, které ještě nemají schopnost rozlišit, že se jedná o inzerci, tím méně, když má podobu komiksu nebo vymalovánek.

Dalším sledovaným jevem byla četnost prózy a poezie v časopisech pro děti a mládež. Z provedeného rozboru vyplynulo jednoznačné zjištění, že u zkoumaných časopisů klesla literární úroveň. Snížilo se jak množství publikovaných textů různých literárních útvarů, tak i jejich obsahová úroveň. U Sluníčka ubyla poezie i próza, a to výrazně, jejich četnost je ve srovnání s rokem 2008 až čtyřikrát nižší. Na stránkách časopisu je nahradily vlivem současného zábavního trendu různé úkoly, doplňovačky, soutěže a hry. Mateřídoušce v současné době dominují krátké reportáže a komiks. Próza zůstala z části zachována, poezie však vymizela úplně. Patrný rozdíl v literární úrovni je vidět i v případě ABC. Většinu obsahu tvoří krátké texty klipového typu. Publikované články nejsou tolik odborné a nejdou do hloubky tématu, jako tomu bylo na stránkách ABC před dvaceti lety. Tematicky už nejsou zaměřeny pouze na vědu a techniku a přírodu, do popředí se dostala mobilní komunikace, zahraniční filmy, moderní hudba a počítačové hry.

U všech sledovaných časopisů z roku 2008 jednoznačně převažuje zábavní funkce nad edukativní. Důraz je kladen na vizuální vnímání. Dominantní význam nad textem má obraz. Vlivem komercializace médií se jejich obsah výrazně zjednodušil a primárně je soustředěn na zisk, potažmo prodej časopisů. Moderní technologie a možnosti grafického zpracování stránek umožňují zajímavé a výrazné realizace, což může v některých případech působit až agresivně.

Zajímavé bude zpracovat práci na stejné téma v roce 2028. Protože mezi dětmi a mladými lidmi stoupá obliba interaktivní zábavy a internetu na multimediálních zařízeních, je pravděpodobné, že tištěná podoba nejen časopisů pro děti a mládež postupně zanikne a tyto se přenesou na elektronické tablety, čtecí zařízení nebo mobilní telefony. Zde tedy můžeme předpokládat další změny obsahové stránky časopisů. Reklama bude hrát i nadále klíčovou roli a v elektronické podobě může být mnohem agresivnější než v podobě tištěné.

7. Seznam použité literatury a pramenů

Seznam literatury:

1. Kolektiv autorů, 10 let českých médiích, Portál., Praha 2005
2. TOMAN, V., Můj život s ABC – ábíčkem, Ostrov, Praha 2005.
3. STEHLÍK, M., LUKEŠ, M., JUNEK, M., Naše osmičky, Radioservis a.s., Praha 2008.
4. CHALOUPKA, O., O literatuře pro děti, Československý spisovatel, Praha 1989.
5. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J., Pedagogicko-psychologické ovlivňování volného času, Portál, Praha 2008.
6. OSVALDOVÁ, B. – HALADA, J., Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace, Libri, Praha 2007.
7. VACEK, P., Psychologický pohled na čtenářství, ve sborníku Zlatý máj, O dětské literatuře a umění, IBBY 2000.
8. URBANOVÁ, S. a kol., Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90.let XX. století, Votobia, Olomouc 2004.
9. DOKOUPIL, B., Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945-2000, Host, Brno 2002.
10. ČEŇKOVÁ, J. a kol., Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury, Praha, Portál 2006.
11. Kolektiv autorů, Žurnalistika, Komplexní průvodce praktickou žurnalistikou, Grada publishing, a.s., Praha 2005.

Seznam časopisů:

12. Sluníčko: pro nejmenší, ÚR PO SSM 1988, ročník 21, č. 5 -11. Měsíčník.
13. Sluníčko: časopis pro malé i větší, Mladá fronta a.s. 2008, ročník 41, č. 1-8. Měsíčník.
14. Mateřídouška: časopis pro nejmenší čtenáře, ÚR PO SSM 1988, ročník 45, č. 1- 4. Měsíčník.
15. Mateřídouška: časopis pro děti od 7 let, Mladá fronta a.s. 2008, ročník 64, č. 8-11. Měsíčník.
16. ABC: časopis mladých techniků a přírodovědců, ÚR PO SSM 1988, ročník 32, č. 11-20. Čtrnáctideník.
17. ABC: časopis generace 21. století, Ringier ČR 2008, ročník 53, č. 23-28. Čtrnáctideník.

8. Přílohy

8.1. Seznam příloh

- Příloha 1 Uplatnění časopisů pro děti a mládež ve výuce – úroveň textů ve Sluníčku a Mateřídoušce v osmdesátých letech
- Příloha 2 Tabulka - prodaný náklad vybraných časopisů pro děti a mládež
- Příloha 3 Tabulka příjmů z reklamy vybraných časopisů pro děti a mládež
- Příloha 4 Logo časopisu Mateřídouška
- Příloha 5 Logo časopisu Sluníčko
- Příloha 6 Logo časopisu ABC
- Příloha 7 Titulní strana časopisu Mateřídouška
- Příloha 8 Titulní strana časopisu Sluníčko
- Příloha 9 Titulní strana časopisu ABC
- Příloha 10 Graf čtenosti časopisů pro děti a mládež v roce 2008 (2. a 3. čtvrtletí)

Příloha 1

Uplatnění časopisů pro děti a mládež ve výuce – úroveň textů ve Sluníčku a Mateřídoušce v osmdesátých letech

Ve výuce prvního stupně základních škol v osmdesátých letech pro využití dětských časopisů nebyl příliš velký prostor. Hlavním důvodem bylo velké množství učiva, které zadávaly učební osnovy a které se muselo zvládnout. Přesto se časopisy využívaly, i když jen v kratším časovém úseku, spíše pro zpestření vyučovací hodiny. Práce s nimi byla zajímavá, radostná, pro žáky i učitele motivující a kreativní. Uplatnění časopisů bylo hlavně v estetických hodinách, nejvíce ve výtvarné a pracovní činnosti a v hodinách českého jazyka. V nižších ročnících jsme pracovali s časopisy Sluníčko, Mateřídouška a Ohníček. Ve čtvrtých a pátých ročnících to byly nejčastěji časopisy Pionýr a ABC mladých techniků a přírodovědců.

V časopise Sluníčko byla velkým přínosem rubrika „Pro kolektivní výchovu“, kde bývaly doporučení a návodné články do výchov, kde se daly výborně využít. Například říkanky, pohádky a básničky v hodinách literární výchovy byly pro děti motivací seznámit se se spisovateli nebo ilustrátory knížek blíže, což podporovalo lásku a vztah k četbě a knihám vůbec. Též náměty ke každému ročnímu období byly přínosem různých forem. Žáci měli nejvíce rádi pohádky, poučné příběhy, křížovky, hádanky, soutěžní úkoly. Často mohli i svoje práce – obrázky, výrobky, splněné úkoly – posílat do redakce k vyhodnocení.

Veliký úspěch v Mateřídoušce měly články tematicky věnované, například Vánocům. Hlavně povídání o Štědrém večeru a různých vánočních zvycích a obyčejích, kdy se děti mohly nejen něco dozvědět, ale potom si i něco z toho povídání namalovat, podle návodu vyrobit a naučit se třeba z časopisu i novou básničku.

Jestliže v některé části roku významné politické výročí – 1. máj, Den osvobození, VŘSR, Měsíc Československo-sovětského přátelství a jiné, žáci byli seznamováni formou přístupnou jejich věku s těmito událostmi. I v těchto časopisech byly obrázky, ilustrace a povídání, které ukazovaly škálu možností boje za světový mír.

Časopisy Sluníčko a Mateřídouška v 80. letech byly opravdu obsahově velmi pestré, žákům se líbily a díky své dobré edukativní a estetické funkci našly širší uplatnění ve školních družinách, jako zdroj nápadů k činnostem na pionýrských a dětských táborech, v různých zájmových kroužcích a skupinách i ve volných chvílích doma. Pro děti byly a dodnes jsou určitě přínosem a zdrojem poučení a svým výchovným působením zcela určitě pozitivně formovaly jejich duševní a fyzický vývoj.

Libuše Růžičková,

Učitelka 1. stupně základní školy, praxe 40 let

Příloha 2

Tabulka - prodaný náklad vybraných časopisů pro děti a mládež⁶³

Název	periodicita	Prodaný náklad					Meziroční změna 2008/7
		2004	2005	2006	2007	2008	
ABC	čtrnáctideník	56 899	54 848	57 295	60 433	56 468	-6,6%
BARBIE	měsíčník	22 274	18 869	16 100	17 956	17 945	-0,1%
BRAVO	čtrnáctideník	100 264	88 302	74 637	72 213	67 099	-7,1%
BRAVO GIRL!	čtrnáctideník	74 768	64 057	54 516	59 951	63 755	6,3%
DÍVKA	měsíčník	63 214	54 070	45 788	42 222	37 983	-10,0%
HOT WHEELS	měsíčník					9 409	
KAČER DONALD	čtrnáctideník	27 762	23 998	21 533	20 558	17 930	-12,8%
MAŠINKA TOMÁŠ	měsíčník					11 084	
MEDVÍDEK PÚ	měsíčník	20 256	19 654	18 927	19 903	16 045	-19,4%
POJĎ SI HRÁT!	10x ročně					5 796	
POPCORN	měsíčník	45 144	39 773	31 268	27 337	24 130	-11,7%
POWER RANGERS	měsíčník					8 693	
PRINCEZNA	měsíčník		9 208	9 769	11 375	10 295	-9,5%
SPIDER-MAN	měsíčník				12 824	13 615	6,2%
ŠŤASTNÁ 13	měsíčník			11 803	11 337	8 906	-21,4%
TOM & JERRY	dvouměsíčník		8 899	10 322	11 596	10 076	-13,1%
TOP DÍVKY	měsíčník	69 418	60 130	51 834	45 945	36 490	-20,6%
TOTALLY SPIES - ŠPIONKY	měsíčník					6 339	
WITCH	čtrnáctideník	26 594	27 365	25 577	24 575	22 694	-7,7%

⁶³ Zdroj - Ročenka Unie Vydavatelů 2009

Příloha 3

Tabulka příjmů z reklamy vybraných časopisů pro děti a mládež⁶⁴

Název	Periodicita	Objem inzerce (v tis. Kč)		Meziroční změna objemu 2008/7	Inzertní plocha		Meziroční změna plochy 2008/7
		2007	2008		2007	2008	
21. STOLETÍ JUNIOR	měsíčník	7 781	6 223	-20,0%	139,6	101,8	-27,1%
ABC	čtrnáctideník	23 166	22 104	-4,6%	220,6	192,6	-12,7%
BRAVO	čtrnáctideník	30 698	24 727	-19,5%	111,5	122,0	9,4%
BRAVO GIRL!	čtrnáctideník	19 652	14 294	-27,3%	123,5	111,2	-10,0%
DÍVKA	měsíčník	26 355	22 070	-16,3%	161,2	145,3	-9,9%
HOT WHEELS	měsíčník		290			13,5	
IKARIE	měsíčník	1 734	2 139	23,4%	36,0	33,0	-8,3%
KAČER DONALD	čtrnáctideník	2 353	1 991	-15,4%	42,8	47,0	9,8%
MATEŘÍDOUŠKA	měsíčník	8 040	8 502	5,7%	107,4	101,8	-5,2%
POPCORN	měsíčník	9 447	8 097	-14,3%	85,7	75,1	-12,4%
SLUNÍČKO	měsíčník	10 541	11 665	10,7%	114,3	137,8	20,6%
STUDENT IN	měsíčník		1 756			28,6	
SUNNY SPEAKS ENGLISH	měsíčník	2 349	3 925	67,1%	28,5	65,8	130,9%
TOP DÍVKY	měsíčník	13 754	12 371	-10,1%	104,7	105,2	0,5%
WITCH	čtrnáctideník	1 733	1 584	-8,6%	53,0	40,6	-23,4%

⁶⁴ Zdroj - Ročenka Unie Vydavatelů 2009

Příloha 4

Logo časopisu Mateřídouška

Logo Mateřídoušky v roce 1988

Logo Mateřídoušky v roce 2008

Příloha 5

Logo časopisu Sluníčko

Logo Sluníčka v roce 1988

Logo Sluníčka v roce 2008

Příloha 6

Logo časopisu ABC

Logo ABC v roce 1988

Logo ABC v roce 2008

Příloha 7

Titulní strana časopisu Mateřídouška

1988

2008

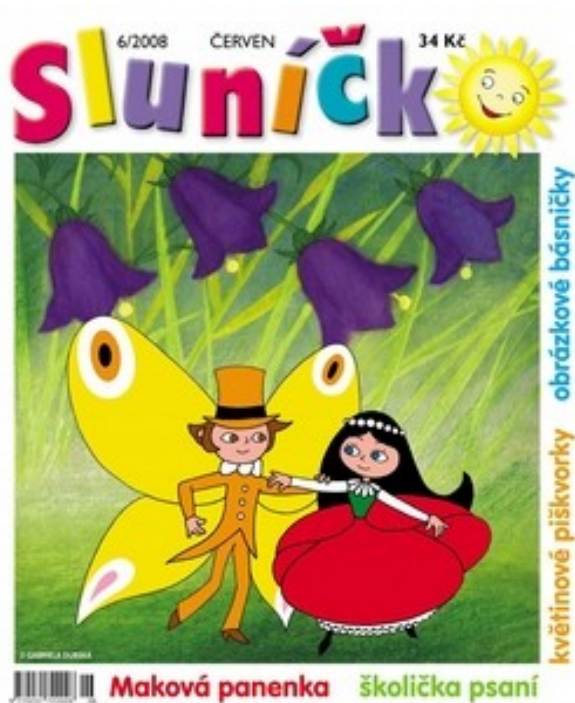
Příloha 8

Titulní strana časopisu Sluníčko

1988

2008

Příloha 9

Titulní strana časopisu ABC

1988

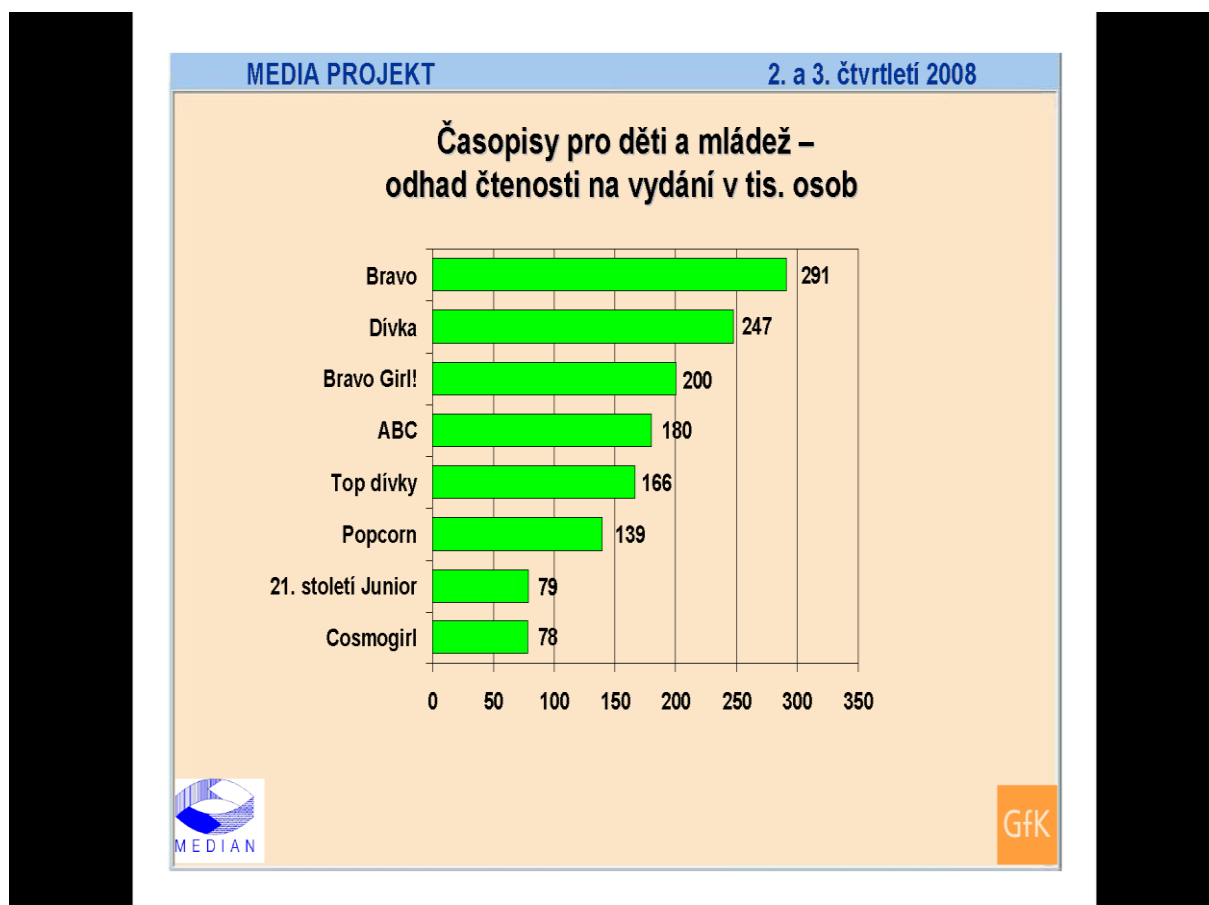

2008

Příloha 10

Graf čtenosti časopisů pro děti a mládež v roce 2008 (2. a 3. čtvrtletí)⁶⁵

⁶⁵ Zdroj Media Projekt ve spolupráci s Czech Publishers Association - Unie vydavatelů